

М. ГЕНОВЪ и А. ДРАГАНОВЪ

ВЪВЕДЕНИЕ

ЗА ВТОРИ КЛАСЪ НА ПРОГИМНАЗИИТЪ

ПЪРВО ИЗДАНИЕ,

одобрено отъ Св. Синодъ съ протоколъ № 1 отъ 24 февруарий 1937 г.,
одобрено по състезание съ заповѣдъ № 3505 отъ 20 ноември 1937 г.
отъ Министерството на народното просвѣщение.

ПЛОВДИВЪ

КНИГОИЗДАТЕЛСТВО ХРИСТО Г. ДАНОВЪ - О. О. Д-во
1937.

М. ГЕНОВЪ и А. ДРАГАНОВЪ

ВЪПРОУЧЕНИЕ

ЗА

ВТОРИ КЛАСЪ НА ПРОГИМНАЗИИТЪ

ПЪРВО ИЗДАНИЕ,

одобрено отъ Св. Синодъ и Министерството на народното просвѣ-
щение чрезъ състезание.

ПЛОВДИВЪ

Книгоиздателство Христо Г. Дановъ—О.О. Д-во

1937

Печатница Хр. Г. Дановъ - О. О. Д-во
Пловдивъ — № 47/1937 г.

Вѣроучение.

1. Иисусъ и Неговото божествено учение за живота на хората.

Защо е дошелъ Иисусъ на земята? Единъ сѣботенъ день Иисусъ влѣзълъ въ Назаретската синагога и поискалъ да чете. Подали Му книгата на пророкъ Исаия. Той я разгъналъ и намѣрилъ мѣстото, гдето било писано:

„Духътъ Господень е върху Мене; затова Ме помаза да проповѣдвамъ евангелието на беднитѣ; изпрати Ме да лѣкувамъ разбититѣ и наскърбени сърдца, да проповѣдвамъ на пленницитѣ освобождение, на слѣпитѣ—проглеждане, да пусна измъченитѣ на свобода, да проповѣдвамъ благоприятната Господня година.“

Като прочелъ това, Иисусъ сгъналъ книгата, далъ я на слугата и седналъ. Очитѣ на всички били насочени въ Него. А Той казалъ: „Днесъ се изпълни това, което чухте“. И Иисусъ дълго имъ говорилъ, че Той е пратенъ отъ Бога да научи хората да си живѣятъ като братя, да бждатъ състрадателни единъ къмъ другъ, за да настѣпи правда и миръ на земята. Презъ земния Си животъ Иисусъ изпълнилъ всичко, което били предсказали за Него проците. Той проповѣдвалъ на хората Своето спасително учение, за да ги възроди за новъ духовенъ животъ, та достойно да изпълнятъ волята Божия на земята, тъй както я изпълняватъ ангелитѣ на небето. Словото Му било винаги пълно съ истина, кротостъ и велика духовна сила. Отъ всички страни се стичалъ народъ при Него; донасяли му болни и неджгави, и Той ги изцѣрявалъ. Мнозина поради силна вѣра се изцѣрявали само съ едно допиране до дрехата Му.

Иисусъ — учителъ на народа. Иисусъ не знаелъ умора и почивка. Отъ сутринъ до вечеръ, обиколенъ отъ народъ, Той учелъ, утешавалъ, помагалъ на всички, които се нуждаели. Брѣгътъ на морето, камъкътъ при кладенеца, планинскиятъ хѣлмъ всрѣдъ зеленото поле, Иерусалимскиятъ храмъ, синагогата и стаята въ дома на митаря за —

Него били еднакво удобни за проповѣдь. Иисусъ нѣмалъ постоянно жилище, ходѣлъ отъ градъ на градъ, отъ село на село, безъ да знае, где ще прекара нощта. Но народътъ Го намиралъ и се трупалъ около Него да слуша учението Му. Любовта къмъ страдащитѣ постоянно горѣла въ Неговитѣ очи; правда и милость се излжчвали отъ божественото Му лице.

„Дойдете при Мене — казвалъ Спасителътъ — дойдете всички, които се трудите и пшкате подъ тежестта на живота, и Азъ ще ви успокоя. Дойдете и се увѣрете, че Азъ съмъ кроткъ и смиренъ по сърдце, че Моето иго е благо и Моето бreme е леко!“

Иисусъ Христосъ се отнасялъ къмъ народа съ любовь и милосърдие. Беднитѣ и страдащитѣ наричалъ „Мои най-малки братя“, и казалъ: „Не дойдохъ да Ми служатъ, но да послужи и да дамъ душата Си откупъ за мнозина.“ „Две сж най-голѣмитѣ заповѣди — училъ Иисусъ — върху които се крепи законътъ: „Обичай Бога отъ всичкото си сърдце, и отъ всичката си душа, и съ всичката си сила, и съ всичкия си разумъ; обичай ближния си, като себе си!“ Христовата любовь прощава на всички и е готова на всѣкакви жертви; тя се простира не само къмъ приятели, но и къмъ врагове. „Обичайте враговетѣ си — казалъ Спасителътъ — благославяйте ония, които ви проклинатъ, правете добро на ония, които ви мразятъ, и молете се за ония, които ви обиждатъ и гонятъ. И ще бждете синове на Небесния Баща, защото Той заповѣдва на Своето слънце да грѣе надъ лоши и добри, и праща дъждъ на праведни и неправедни.“

Като слушали хубавитѣ проповѣди на Иисуса и като виждали Неговата доброта и светъ животъ, мнозина повѣрвали въ Него, наричали Го пророкъ, почитали Го като Синъ Божий. Всички, които се доближавали до Него съ вѣра, чувствували божествено величие въ Неговия свѣтълъ образъ, и неизказано щастие обзимало душитѣ имъ. Върли гонители на Христа, които отъ по-рано не Го познавали, щомъ имали възможность да Го видятъ и да чуятъ словото Му, ставали Негови предани ученици. Неговитѣ думи действували тѣй силно върху човѣшкитѣ сърдца, че голѣми грѣшници се разкайвали и почвали да живѣятъ праведенъ животъ.

Иисусъ — Синъ Божий. Но Христосъ билъ не само учителъ на човѣчеството. Той е Синъ Божий, Който приелъ човѣшка плътъ (въплотилъ се), живѣлъ на земята и чрезъ кръстната Си смъртъ спасилъ всички човѣци отъ злото и отъ грѣха. Иисусъ Христосъ страдалъ и умрѣлъ за насъ и за нашето спасение.

Съ Своето спасително учение, съ дѣлата Си, смъртъта и възкресението Си Иисусъ Христосъ открилъ на хората, че тѣ сж деца на Небесния Баща и затова трѣбва да живѣятъ като братя и да се жертвуватъ единъ за другъ. Когато всички заживѣятъ така, враждитѣ и неправдитѣ ще изчезнатъ, на земята ще настѣпи миръ и сговоръ между човѣцитѣ, и тогава ще настѣпи царството Божие на земята.

2. Силата на вѣрата и молитвата.

Иисусъ Христосъ ималъ божествена сила да прави чудеса. За тѣхъ се говорѣло различно:—едни казвали, че Той е пророкъ и никой не може да прави такива чудеса, ако Богъ не е съ него; други погрѣшно мислѣли, че Иисусъ Христосъ върши всичко това съ силата на дявола.

Спасителътъ казвалъ, че чудеса може да прави всѣки, който има силна вѣра въ Бога.— „Ако имате вѣра, колкото синапово зърно, можете планина да мѣстите. Силната вѣра и сърдечната молитва могатъ да правятъ и по-голѣми чудеса отъ тия, които Азъ правя“—казвалъ Иисусъ. И това Той показалъ въ много случаи презъ живота Си на земята.

Изцѣряване въ Витезда.

(Иоан. 5: 1—14)

Въ Иерусалимъ, при „Овчата врата“¹⁾, имало кжпалня, която се наричала Витезда (домъ на милосърдието). Около кжпалнята имало петъ отдѣления, въ които лежали много болни, слѣпи, хроми и чакали да се раздвижи водата. Защото ангелъ Господенъ отъ време на време слизалъ въ кжпалнята и размжтвалъ водата, и който прѣвъ слизалъ да се кжпе, оздравявалъ, отъ каквато и болестъ да страдалъ.

Тукъ имало и единъ човѣкъ, който лежалъ боленъ отъ 38 години. Донасяли го въ кжпалнята и го оставяли тамъ, но нѣмало кой да му помогне да влѣзе въ водата, когато се размжтвала. Докато той се наканѣлъ, другъ го изпреварвалъ.

Като дошелъ въ Иерусалимъ, Иисусъ посетилъ кжпалнята, миналъ между редицата болни и се доближилъ до тоя страдалецъ.

— Искашъ ли да оздравѣешъ? — попиталъ го Иисусъ.

— Да, Господине, искамъ, но кой да ми помогне? Докато азъ се доближа до водата, другъ ме изпреварва.

Иисусъ се съжалилъ надъ нещастника и съ силенъ гласъ казалъ:

— Стани, вземи постелката си и ходи!

¹⁾ Така се наричала една отъ вратитѣ на градската стена, близу до храма, презъ която вкарвали овцетѣ, които се принасяли въ жертва.

Болният веднаг се почувствувалъ здравъ, сгъналъ постелката си и тръгналъ да си отива. Но ето насреща му книжници¹⁾ и фарисеи²⁾, които му завикали: „Какъ ти смѣешъ въ сѣбота да вдигашъ и носишъ постелка?“ — „Човѣкътъ, който ме изцѣри—рекълъ оздравѣлиятъ—ми каза да си взема постелката и да си ида.“

— Кой е този грѣшникъ, който ти каза това?

Оздравѣлиятъ не знаелъ, кой е човѣкътъ, който го изцѣрилъ, защото Иисусъ билъ вече отминалъ.

Не следъ много Иисусъ срещналъ изцѣрениа въ храма и му казалъ: „Сега си здравъ, гледай да не грѣшишъ вече, за да те не сполети нѣщо по-лошо.“ Той отишелъ и обадилъ на книжницитѣ и фарисеитѣ, че Иисусъ го е изцѣрилъ, и тѣ решили да убиятъ Иисуса, загдето нарушава сѣботната почивка.

Иисусъ изцѣрѣва болния въ Витезда.

Изцѣрѣване сина на единъ царедворецъ.

(Иоан. 4:46—54)

Единъ день Иисусъ дошелъ въ гр. Кана Галилейска. При Него се приближилъ единъ царедворецъ, синътъ на когото билъ боленъ на умирање, и Го помолилъ да отиде въ

¹⁾ Учители на народа

²⁾ Строги пазители на закона.

Капернаумъ да го изцѣри. Царедворецътъ мислѣлъ, че за изцѣрението на болния е потрѣбно личното присѣствие на Исуса. И той, като другитѣ евреи, мжно вѣрвалъ и билъ готовъ да иска чудо отъ Него. Затова Исусъ го укорилъ: „Нѣма да повѣрвате, ако по-напредъ не видите поличби и чудеса.“ Но страхътъ за болния синъ накаралъ царедвореца да възложи всичката си вѣра въ Исуса и настойчиво да Го моли:

— Господи, дойди, докле не е умрѣло детето ми!

— Иди си—казалъ му тихо Исусъ—синъ ти е живъ и здравъ! Царедворецътъ повѣрвалъ въ думитѣ на Христа и си отишелъ. По пѣтя го срещнали слугитѣ му и казали, че отъ вчера, 7 часа, синъ му билъ добре. Бащата си спомнилъ, че въ сѣщия часъ Христосъ му казалъ: „Иди си, синъ ти е живъ и здравъ!“ Веднага той и дѣлата му челедь повѣрвали въ Исуса Христа.

Изцѣряване болна жена. Възкресяване Иаировата дѣщеря.

(Лук. 8: 41—56)

Другъ пѣтъ, когато Исусъ току-що се билъ завърналъ въ Капернаумъ, дотърчалъ при Него началникътъ на синагогата—Иаиръ, поклонилъ Му се и съ задавенъ гласъ Го молѣлъ да отиде у дома му, защото ималъ едничка дѣщеря на около 12 години, която била болна на умиране.

Както винаги, около Исуса се трупалъ много народъ, дошелъ да види новия пророкъ и да чуе учението Му. Всрѣдъ тая гѣста тѣлпа народъ вѣрвѣла една болна и слаба жена, която страдала 12 години отъ тежка болестъ. Тя прѣснала всичкия си имотъ по лѣкари, но никой не ѝ помогналъ. Най-последе събрала последни сили и тръгнала да дири Исуса, защото вѣрвала, че Той ще я изцѣри. И безъ да я забележи Исусъ, тя се приближила до Него, допрѣла се до края на дрехата Му и веднага се усѣтила здрава.

— Кой се допрѣ до Мене?—попиталъ Исусъ. Но никой не се обадилъ.

— Наставниче,—отвърналъ единъ отъ ученицитѣ Му—Ти виждашъ, колко народъ се е натрупалъ около Тебе, а питашъ, кой се е допрѣлъ.

— Исусъ се огледалъ наоколо и казалъ: „Допрѣ се нѣкой до Мене, защото усѣтихъ, че излѣзе сила отъ Мене.“

Жената разбрала, че не ще може да се укрие, разтреперана се приближила до Исуса и, като паднала на колѣне предъ Него, съ високъ гласъ разказала, защо се е допрѣла до Него и какъ веднага се излѣкувала.

— Не бой се, дъще Моя! Твоята вѣра те спаси — спокойно ѝ казалъ Исусъ.

Още не свършилъ, дошелъ пратеникъ отъ Иаировата кѣща и казалъ на господаря си: „Не затруднявай Учителя да дохожда въ кѣщи, защото момичето умрѣ!“

Исусъ чулъ това и казалъ на бащата:

— Не бой се, а само вѣрвай, и дъщеря ти ще бжде спасена! И трѣгналъ за дома на Иаира.

Като стигналъ въ кѣщи, Исусъ взелъ съ Себе Си само трима отъ ученицитѣ Си: Петра, Иоана, Иакова и родителитѣ на момичето и влѣзълъ въ стаята на умрѣлата. Всички плачели и ридаели. Той имъ казалъ: „Не плачете; тя не е умрѣла, а спи!“ Тѣ Го погледнали съ насмѣшка, защото знаели, че тя е умрѣла. Исусъ, като отпратилъ всички навънъ, хваналъ момичето за рѣка и извикалъ съ високъ внушителенъ гласъ: „**Момиче, стани!**“

Умрѣлата се повдигнала отъ постелката си и станала на крака. Исусъ заповѣдалъ да ѝ дадатъ да яде и да не казватъ никому за станалото.

Учуденитѣ и зарадвани родители дълго време не могли да дойдатъ на себе си отъ това, що направилъ Исусъ.

3. Учението на Исуса Христа за сѣботния день.

(Мат. 12:1—18; Лука 6:1—11; 13:10—17)

Още при сътворението на свѣта седмиятъ день на седмицата билъ осветенъ отъ Бога за почивка. По-късно четвъртата Божия заповѣдь узаконила да се почита сѣботниятъ день. Но презъ времето на Исуса еврейскитѣ свещеници и учители, като искали да се изпълнява строго законътъ, не позволявали да се върши въ сѣбота дори добро.

Единъ сѣботенъ день Исусъ поучавалъ въ синагогата. Тамъ имало една жена, която боледувала отъ 18 години и била сгърчена, та никакъ не можела да се изправи. Исусъ я повикалъ, сложилъ рѣце върху нея и ѝ казалъ: „Жено, освободена си отъ болестъта.“ Жената веднага оздравѣла, изправила се и почнала да слави Бога.

Началникътъ на синагогата билъ строгъ пазителъ на Моисеевия законъ. Той се възмутилъ, че Иисусъ излѣкувалъ болната въ сѣбота и почналъ да вика: „Шестъ дни има за работа, презъ тѣхъ се лѣкувайте, а не въ сѣбота!“ На това Господъ Иисусъ му отговорилъ: „Лицемѣрецо, ти не отвързващъ ли въ сѣбота вола или осела си отъ яслитѣ и не водишъ ли го на водопой? А тази дъщеря на Авраама, която сатана е вързалъ отъ 18 години, не бива ли да се отвърже въ сѣбота?“ Когато Иисусъ говорѣлъ това, противниците Му не могли нищо да отговорятъ.

Пакъ въ сѣбота Иисусъ, като отишелъ въ синагогата, видѣлъ единъ човѣкъ съ изсъхнала рѣка и му казалъ: „Излѣзъ на срѣдата!“ Па се обърналъ къмъ книжниците и фарисеитѣ и ги попиталъ:

— Какво трѣбва да прави човѣкъ въ сѣбота—добро или зло; да спаси ли една душа, или да я погуби? Фарисеитѣ мълчали. „Протегни си рѣката!“ — казалъ Иисусъ на сакатия. Сакатиятъ си протегналъ рѣката, и тя станала здрава като другата.

Фарисеитѣ си отишли посрамени и озлобени и се закатали да Му отмѣстятъ.

Още много добрини правѣлъ Иисусъ въ сѣбота, та законниците*), като виждали това, отъ завистъ казвали на простия народъ: „Този човѣкъ не вѣрва въ Бога, защото не варди сѣботата.“ А Иисусъ казалъ, че нѣма день, въ който не бива да се прави добро. „Не е създаденъ човѣкътъ за сѣботата, а сѣботата — за човѣка.“

Четвърта Божия заповѣдь.

Сѣботната почивка е установена отъ Бога съ четвъртата заповѣдь, която гласи: „Помни сѣботния день, за да го пазишъ светъ. Шестъ дни работи и върши въ тѣхъ всичката си работа, а седмиятъ день е сѣбота (почивка) на Господа твоя Богъ — недей върши въ него никаква работа.“

Вмѣсто еврейската сѣбота, ние, християнитѣ, празнуваме недѣлния день, въ който Иисусъ Христосъ възкрѣсна отъ мрътвитѣ. Тоя день трѣбва да посветимъ на Бога, на добри дѣла: да ходимъ въ църква, да посещаваме болни,

*) Законници и книжници се наричали ония учени евреи, които знаели Моисеевия законъ и по него поучавали народа.

да помагаме на нещастни, да четемъ полезни книги и т. н. Недѣлната почивка не значи да прекарваме времето си въ леность и праздни развлѣчения, а да се молимъ на Бога и да правимъ добрини.

Четвъртата заповѣдь иска отъ насъ да пазимъ и другитѣ праздници, отредени за слава на Бога, въ честь на Св. Богородица и другитѣ светци.

4. Христосъ и фарисеитѣ.

Първитѣ противници на Исуса.

(Мат. 12:22 — 45; Лука 11:14 — 26; Марк. 3:23 — 30)

Колкото народътъ се радвалъ на учението и чудесата на Исуса Христа, толкова горделивитѣ книжници и фарисеи Го мразѣли. Въмѣсто първи да приематъ Христовото учение, тѣ станали първитѣ Му врагове.

Веднѣжъ при Исуса довели единъ слѣпъ и нѣмъ човѣкъ. Предъ очитѣ на много народъ Исусъ изцѣрилъ нещастника: той прогледналъ и проговорилъ. Народътъ се зачудилъ и думалъ: „Трѣбва Този да е предсказаниятъ отъ пророцитѣ Спасителъ.“ А фарисеитѣ казали на народа: „Що се чудите? Той се е сдружилъ съ Велзевула, началника на лошитѣ духове, та съ негова сила изгонва злитѣ духове.“ Исусъ разбралъ, що говорятъ фарисеитѣ, и имъ казалъ: „Ако Азъ изгонвамъ бѣсоветѣ чрезъ Велзевула, това значи, че той е противъ своитѣ: а едно царство раздѣли ли се на части, една противъ друга, пропада. Значи, царството на дявола е провалено. Ако ли пъкъ изгонвамъ бѣсоветѣ чрезъ Духъ Божий, то ще рече, че Велзевулъ е победенъ, и Божието царство е достигнало до васъ. Фарисеитѣ виждатъ истината, но я отричатъ. Ако нѣкой хули нѣкои нѣща, които не му сж ясни и не ги разбира, това може да му се прости. Но да отрича явнитѣ чудеса на Сина Божий и да Го нарича съдружникъ на дявола, сир. да въстава противъ очевидната истина, това е грѣхъ и хула противъ Св. Духъ. Такъвъ грѣхъ не се прощава ни на тоя, ни на оня свѣтъ.“

Фарисеитѣ искатъ знакъ отъ небето.

(Мат. 12:38 — 40; Лука 11:29 — 36)

Фарисеитѣ не се засрамили отъ думитѣ на Исуса и търсѣли случай да Го унизятъ и засрамятъ предъ народа.

И затова нѣкои отъ тѣхъ се доближили до Него и искали да имъ даде нѣкаква личба (знакъ) отъ небето, че Той е Синъ Божий.

Иисусъ се възмутилъ отъ невѣрието имъ. Дълбока въздишка се изтръгнала отъ гърдитѣ Му. Той ги изгледалъ тжжно и съ негодувание имъ казалъ:

— Зълъ и лукавъ родъ сте вие! Вие искате личба отъ небето. Друга личба не ще ви се даде, освенъ тая на пророкъ Иона. Както Иона прекара три дни и три ноци въ корема на кита, тѣй и Човѣшкиятъ Синъ ще бжде три деноноция въ сърдцето на земята.

Съ тия думи Спасителътъ предсказалъ, че следъ тридневна престояване въ гроба, на третия день ще възкрѣсне и съ това ще покаже, че наистина е Синъ Божий.

5. Родителитѣ на Иисуса и волята на Небесния Баща.

(Мат. 12:46 — 50; Марк. 3:31 — 35; Лук. 8:19 — 21)

Когато Христосъ говорѣлъ това, пристигнали майка Му и братята Му (синове на Иосифа) и искали да Му говорятъ, но поради голѣмата навалица не могли да се доближатъ. Тогава нѣкой казалъ на Иисуса:

— Господи, майка Ти и братята Ти стоятъ вѣнъ и искатъ да говорятъ съ Тебе.

Тѣ мислѣли, че Иисусъ ще напустне събранието и ще отиде при тѣхъ веднага, но Той се поогледалъ наоколо и, като посочилъ ученицитѣ Си, казалъ: „Коя е Моята майка и кои сж Моитѣ братя? Всѣки, който изпълнява волята на Моя Небесенъ Баща, Той ми е братъ, сестра и майка.“

При другъ случай Иисусъ казалъ: „Който обича майка, баща, братъ или сестра повече отъ Мене, не е достоенъ за Мене. Който иска да върви подиръ Мене, трѣбва да се откаже отъ родители и отъ имотъ, да търпи страдания и несгоди и дори да пожертвува себе си, та тогава да се нарече Мой достоенъ ученикъ.“

Съ тия думи Спасителътъ ни учи, че ние сме длъжни да обичаме Бога повече отъ родителитѣ си, но това не ни освобождава отъ длъжността да се грижимъ за тѣхъ и да имъ помагаме. Самъ Иисусъ Христосъ обичалъ майка

Си и дори отъ кръста далъ примѣръ за обичъ къмъ родителитѣ, като поржчалъ на ап. Иоана да се грижи за Пречистата Му Майка. Почитането на родителитѣ е установено отъ Бога въ петата заповѣдь.

Пета Божия заповѣдь.

Една отъ нашитѣ голѣми длѣжности е да почитаме родителитѣ си и да се грижимъ за тѣхъ, когато изпаднатъ въ нещастие и когато остарѣятъ. За тая длѣжностъ ни напомня и петата Божия заповѣдь: „Почитай баща си и майка си, за да ти бжде добре и да живѣешъ дълги години на земята.“

Ние трѣбва да обичаме всички близки, но най-много родителитѣ си, защото чрезъ тѣхъ сме получили отъ Бога живота си. Тамъ, гдето има миръ и сговоръ между деца и родители, семейството е весело и щастливо, всички сж доволни, и животътъ не се скжсява отъ вражди и раздори. Ето защо въ тая заповѣдь е казано, че който обича баща си и майка си, ще живѣе дълго на земята.

Ние сме длѣжни да уважаваме и почитаме и нашитѣ учители, заслужилитѣ на отечеството, по-старитѣ, духовнитѣ пастири и др., защото тѣ се явяватъ като замѣстници на родителитѣ ни.

6. Христосъ укротява бурята.

(Мат. 8: 23 — 27; Марк. 4: 35 — 41; Лук. 8: 22 — 25)

Единъ день надвечеръ, Иисусъ, като видѣлъ много народъ около Себе Си, влѣзълъ съ ученицитѣ Си въ корабъ, за да отплува на отсрещната страна на голѣмото Галилейско езеро. Щомъ потеглилъ корабътъ, небето се помрачило, задухалъ силенъ вѣтъръ, и водата се издигала на голѣми вълни, запѣнила се и почнала да пълни кораба. Изморенъ отъ дългитѣ поучения, Иисусъ билъ заспалъ при кормилото на възглавница. Изплашенитѣ ученици се доближили до Него да Го събудятъ и казвали:

— Учителю, нима не Те е грижа, че загиваме? Спаси ни!

Иисусъ отворилъ очи, погледналъ наоколо и съ укоръ имъ казалъ:

— Маловърци, отъ що се боите? Где е вѣрата ви? И, като протегналъ ржка надъ разпѣненитѣ вълни, запретилъ на вѣтъра да духа, а на морето повелително казалъ: „Млъкни, престани!“

Христосъ укротява бурята.

Тутакси вѣтърътъ утихналъ, и настанала голѣма тишина. Хората въ страхъ и почуда се питали единъ другъ: „Кой ли е Тоя, та и вѣтърътъ и морето Му се покоряватъ?“

7. Подготовка на апостолитѣ за обществена работа.

(Мат. 9: 36 — 38; 10: 1 — 42; Марк. 3: 14 — 30;
5: 7 — 12; Лук. 9: 1 — 6; 10: 1 — 16)

Ходейки отъ градъ въ градъ и отъ село въ село да проповѣдва, Иисусъ забелязалъ, че народътъ е останалъ безъ учители и наставници, като стадо безъ овчарь. По-неже нѣмалъ възможность самъ да посети всички околни страни, Той казалъ на ученицитѣ Си:

Иисусъ подготвя апостолитѣ за обществена работа.

„Жетвата е голѣма, а жетваритѣ — малко“, т. е. мнозина се нуждаятъ отъ словото Божие, но малцина сж работниците, които го разпространяватъ.

Следъ това повикалъ ученицитѣ Си и имъ далъ власт и сила да правятъ чудеса и да изцѣрватъ болни, сапати, глухи, нѣми и пр., като ги изпратилъ между народа съ следнитѣ наставления:

— Идете най-напредъ между израилския народъ и му кажете, че Спасителтъ е дошелъ. При езичниците и самарянитѣ не ходете още. Като трѣгнете на пѣть, не носете ни тояга, ни торба, ни хлѣбъ, ни пари, нито два ката дрехи. Всичко, отъ което се нуждаете, ще ви се даде, защото всѣки, който се труди, е достоенъ за прехраната си. Щомъ влѣзнете въ нѣкой градъ, узнайте по-напредъ, кой отъ жителитѣ му е праведенъ; идете при него и живѣйте толкова, колкото ви е нужно. Ако нѣкой не иска да ви приеме и не послуша думитѣ ви, веднага си излѣзте и отърсете дори и праха отъ нозетѣ си!

— Азъ ви пращамъ като овце между вълци; бждете мждри като змии и незлобиви като гължби. Хората ще ви намразятъ, ще ви биятъ въ синагогитѣ, ще ви предаватъ на сждъ, ще ви поведатъ при управители и царе. Но недейте мисли, какво и какъ да отговаряте, защото не вие, а Духътъ на Небесния ви Отецъ ще говори за васъ. При това не бойте се отъ вашитѣ гонители, защото тѣ могатъ да убиятъ само тѣлото ви, но не и душата ви. А всѣки, който изгуби душата си заради Мене, ще я намѣри.

Много още наставления имъ далъ Иисусъ. Ученицитѣ съ смирение изслушали думитѣ на Божествения Учитель и съ радостъ трѣгнали двама по двама да проповѣдватъ учението Му.

8. Смъртъта на Иоана Кръстителя.

(Мат. 14:1 — 12; Марк. 6:14 — 29)

Иоанъ Кръстителъ поучавалъ и богати и бедни. Той не се страхувалъ отъ никого, а посочвалъ грѣшкитѣ и беззаконията на най-силнитѣ.

Въ негово време царь **Иродъ Антипа** напустналъ своята жена и се оженилъ за братовата си жена — **Иродиада**. Като узналъ това, Иоанъ отишелъ право при царя и смѣло го осждилъ за тоя голѣмъ грѣхъ. По съвета на

жена си Иродъ хвърлилъ Иоана въ тъмница. Той дори искалъ да го убие, но се боелъ отъ народа, който смѣталъ Иоана за великъ пророкъ.

Дошелъ рождениятъ день на Ирода. За тоя празникъ той поканилъ много знатни и богати люде на гости. Въ време на гощавката **Саломия**, дъщеря на Иродиада, танцувала предъ гоститѣ. Всички били възхитени отъ хубавата игра. Самъ Иродъ се обърналъ къмъ момата и казалъ:

Смъртта на Иоана Кръстителя.

— Искай отъ мене, каквото щешъ! Всичко ще изпълня. Кълня се, че дори половината царство да ми поискашъ, и него ще ти дамъ.

Саломия се затекла при майка си да се съветва съ нея, що да иска. Иродиада бързо ѝ пришепнала: „Искай главата на нашия неприятелъ Иоана! Той сега е затворенъ въ тъмницата.“

И Саломия съобщила желанието си на царя.

Иродъ побледнѣлъ. Той се разкаялъ, че далъ клетва, но се срамувалъ сега да я наруши. Дълго той мълчалъ, па повикалъ оръженосеца си, заповѣдалъ му да отсѣче главата на Иоана и на блюдо да я поднесе на Саломия. Оръженосецътъ отсѣкълъ главата на Кръстителя, сложилъ я на сребърно блюдо, поднесълъ я на Саломия, а тя—на майка си.

Щомъ се научили за тая ужасна смъртъ, ученицитѣ на Иоана дигнали тѣлото на учителя си и го погребали.

9. Увеличаване слушателитѣ и ученицитѣ на Исуса Христа.

Иисусъ Христосъ проповѣдвалъ по градове и села безъ почивка. Като слушали Неговото възвишено учение, мнозина повѣрвали, че Той е обещаниятъ отъ Бога Спасителъ, оставяли домъ и челедь и трѣгвали следъ Него. Славата на Исуса се носѣла навсѣкжде. Всички излизали да чуютъ словото Му и да видятъ чудесата, които прави. Достатъчно било да се чуе само, че Иисусъ е дошелъ, за да се стече народътъ на тѣлпи, да Го слуша и да търси отъ Него лѣкъ за душевнитѣ си и тѣлесни болести.

Иисусъ поучавалъ бедни и богати, прости и учени, мжже и жени, евреи и езичници. Най-много обичали да Го слушатъ беднитѣ и страдащитѣ, защото намирали въ думитѣ Му облекчение на душата си и надежда за нови, подобри дни. Иисусъ проповѣдвалъ съ благодсть, поучавалъ съ ясенъ и увлѣкателенъ езикъ; когато било потрѣбно, разкривалъ Своето божествено учение съ притчи, та всички, дори и най-проститѣ, могли да Го разбиратъ. Всѣки, който съ чисто сърдце се доближавалъ до Исуса, трѣпнѣлъ отъ неизказано щастие. Затова тѣй бързо се прочуло името Му по цѣла Палестиня и извънъ нейнитѣ предѣли. Тѣлпи народъ по нѣколко хиляди вървѣли следъ Господа, слушали учението Му и по цѣли дни хлѣбъ дори не ядѣли.

Мнозина отъ слушателитѣ на Исуса се възродили за новъ праведенъ животъ и станали Негови ученици. Между повѣрвалитѣ били и нѣкои еврейски първенци, които, макаръ да не станали явно Негови ученици, отказали се отъ предишния си животъ и заживѣли споредъ учението на Спасителя. Христови ученици станали и нѣкои благочестиви жени.

Така въ кжсо време последователитѣ на Исуса достигнали нѣколко хиляди. Кждето и да отивалъ Иисусъ, народътъ вървѣлъ следъ Него. А той проповѣдвалъ неуморно, утешавалъ и изцѣрявалъ всички, които се нуждаели отъ Неговата помощъ.

10. Чудо въ пустинята.

(Мат. 14:13 — 21; Иоан. 6:1 — 15; Лук. 9:12 — 17)

Като чулъ скръбната новина за мъченическата смъртъ на Иоана Кръстителя, Иисусъ се отдалечилъ въ пустинно мѣсто. Но хиляди мъже, жени и деца тръгнали отъ далечни градове и села да търсятъ **Месия** и Го намѣрили въ пустинята. Иисусъ изцѣрилъ много болни и неуморно поучавалъ дошлитѣ при Него. Той говорѣлъ тѣй хубаво, че никой не усѣтилъ, какъ се изминалъ деньтъ. Между това, слънцето вече залѣзвало задъ върховетѣ и надъ езерото се смрачавало. Ученицитѣ се приближили до Господа и Му пришепнали:

Иисусъ нахранва 5000 души съ петъ хлѣба и две риби.

— Учителю, не задържай повече людетѣ! Разпустни ги да отидатъ въ околнитѣ села и колиби, да си купятъ хлѣбъ, защото нѣма какво да ядатъ! Тукъ мѣстото е пусто, вече е късно, а тѣ цѣль день не сж яли.

— Защо да се разотиватъ? — възразилъ Иисусъ. Дайте имъ вие да се нахранятъ! И като се обърналъ къмъ Филипа, попиталъ: „Где можемъ да купимъ хлѣбъ?“ Филипъ отговорилъ, че на това мѣсто и по това време никжде не може да се намѣри хлѣбъ за толкова души.

— А колко хлѣба имате?

— У едно момче има петъ ечемични хлѣба и две риби — отговорилъ Андрей. Иисусъ казалъ да ги донесатъ. И, като заповѣдалъ на всички да насѣдатъ на тревата, взелъ хлѣба и рибитѣ, благословилъ ги и ги предалъ на

ученицитѣ Си да ги раздадатъ на народа, който броелъ около 5,000 души, безъ женитѣ и децата.

Всички се нахранили. Когато вечерята се свършила, ученицитѣ събрали остатъцитѣ и напълнили съ тѣхъ 12 коша.

Като видѣли това чудо, всички извикали: „Този е наистина пророкътъ, Когото очакваме да дойде.“ И напустили да Го провъзгласятъ за царь. Но Иисусъ, като узналъ това, заповѣдалъ на ученицитѣ Си да се качатъ на лодката и да отидатъ въ Капернаумъ, а Той се отдалечилъ на самотно мѣсто да се моли.

Хлѣбътъ на живота и учение за възкресението.

(Иоан. 6:16 — 69; 11:25 — 26)

Презъ нощта Иисусъ тръгналъ пешкомъ по водата, настигналъ ученицитѣ Си всрѣдъ езерото и се качилъ на лодката имъ. На другия день, когато народътъ Го видѣлъ, че седи край Генисаретското езеро, всички се смаяли, защото не могли да си обяснятъ, кога и какъ е дошелъ тукъ.

— Вие Ме търсите — казалъ Иисусъ на народа — не защото видѣхте чудеса, а защото ядохте хлѣба и се наситихте. Трудете се не за храна тлѣнна (която се разваля), а за храна, която ще ви даде вѣченъ животъ. Тая храна ще ви дамъ Азъ. Азъ съмъ хлѣбътъ на живота; който дойде при Мене, нѣма да огладнѣе, и който вѣрва въ Мене, нѣма да ожаднѣе никога. Който яде тоя хлѣбъ, ще бжде живъ довѣки. А този хлѣбъ е Моята плътъ, която Азъ ще дамъ заради живота на свѣта.

Иудеитѣ чули това и почнали да се препиратъ: „Какъ може Той да ни даде плътта Си да ядемъ?“ А Иисусъ пакъ казалъ: „Който яде Моята плътъ и пие Моята кръвь, има животъ вѣченъ, и Азъ ще го възкреся въ последния день. Защото плътта Ми е наистина храна, и кръвьта Ми е наистина питие. Азъ съмъ небесниятъ хлѣбъ: който яде отъ тоя хлѣбъ, ще бжде живъ довѣки.“

Иисусъ говорѣлъ пророчески за таинството причещение, което установилъ на Тайната вечеря. Той разкрилъ, че е дошелъ на земята да изпълни волята на Небесния Отець. А волята на Отца е: „**Всѣки, който види Сина**

и вѣрва въ Него, да има вѣченъ животъ, и Азъ ще го възкреса въ последния день.“

При другъ случай Спасителътъ казалъ: „Азъ съмъ възкресението и животътъ; който вѣрва въ Мене, и да умре, ще оживѣе. И всѣки, който живѣе и вѣрва въ Мене, нѣма да умре вовѣки.“

Мнозина, като не разбирали добре Иисусовитѣ думи, почнали да роптаятъ и Го напустнали. Иисусъ се обърналъ къмъ 12-тѣ апостоли и имъ рекълъ: „Не искате ли и вие да си отидете?“

Апостолъ Петъръ отговорилъ: „Господи, при кого да отидемъ? У Тебе има думи за вѣченъ животъ, и ние повѣрвахме и познахме, че Ти си Христосъ, Синъ на живия Богъ.“

11. Човѣшки обичаи и Божиятъ законъ.

(Мат. 15:1 — 20; Мар. 7:1 — 15)

Фарисеитѣ дебнѣли Иисуса на всѣка крачка, за да Го представятъ предъ народа, че не изпълнява свещенитѣ закони. Единъ день тѣ видѣли, че Иисусовитѣ ученици ядатъ хлѣбъ, безъ да си умиятъ рѣцетѣ, и ги укорили за това. А фарисеитѣ, като се придържали о преданието на старцитѣ, не ядѣли, докле не си умиятъ рѣцетѣ до лактитѣ.

„Защо Твоитѣ ученици не пазятъ преданието на старцитѣ, а ядатъ съ немити рѣце?“ — попитали тѣ Иисуса. А Той имъ отговорилъ:

— Защо и вие заради преданието, което е човѣшки обичай, нарушавате Божия законъ? Въ законѣ е казано: „Почитай баща си и майка си“. А вие сте измислили да казвате на родителитѣ си, когато се отказвате да ги храните: „Ще дамъ на Бога даръ това, което се пада вамъ.“ И така престѣпвате словото Божие чрезъ преданието си, което сте измислили. Вие се грижите само за външна чистота, а сърдцата ви сж нечисти. Лицемѣри, добре е прокувалъ за васъ Исаия: „Тѣзи люде Ме почитатъ съ устата си, а сърдцето имъ е далечъ отъ Мене“ (отъ Бога).

И, като се обърналъ къмъ народа, казалъ: „Не това, което влиза въ устата на човѣка, осквернява, а това, което излиза, то осквернява, т. е. лошитѣ думи, мисли и

дѣла. Умититѣ или неумити ржце не правятъ човѣка ни по-добъръ, ни по-лошъ. Лошитѣ дѣла дохождатъ отъ лошитѣ мисли; затова гледайте преди всичко сърдцето ви да е чисто.“

12. Хананейката и нейната силна вѣра.

(Мат. 15:21 — 28; Марк. 7:24 — 30)

Следъ тоя разговоръ Исусъ отишелъ съ ученицитѣ Си да проповѣдва въ финикийскитѣ градове Тиръ и Сидонъ, населени главно съ езичници. Но славата Му се носѣла вече и между езическитѣ народи, та много народъ тръгналъ подиръ Него да Го слуша и да види чудесата Му. Една хананейка, като съгледала Исуса, тръгнала подире Му и завикала:

„Господи, Сине Давидовъ, дъщеря ми зле се мжчи отъ бѣсъ. Помогни ѝ!“

Исусъ не обръщаль внимание и продѣлжаваль пжтя Си, а тя не преставала да вика и да се моли. Ученицитѣ, като не искали да имъ досажда, приближили се до Учителя си и Го молили да я отстрани. Исусъ се спрѣлъ и казалъ: „Азъ съмъ пратенъ само при изгубенитѣ овце отъ Израилевия домъ, а тази жена е езичница.“ Спасителтъ съ това искалъ да каже, че Той е започналъ проповѣдитѣ си най-напредъ всрѣдъ еднoboжницитѣ, като най-близки до Неговото учение.

Въ това време жената се доближила до Христа, колѣничила предъ краката Му и съ сълзи на очи викала:

— Господи, смили се надъ мене, помогни на дъщеря ми!

— Не е добре — казалъ Исусъ — да се взема хлѣбтъ отъ децата (израилтянитѣ) и да се хвърля на псетата (езичницитѣ).

— Така е, Господи, — съ плачъ нареждала жената — но и псетата ядатъ трохитѣ, що падатъ отъ трапезата на господаритѣ имъ.

Исусъ се зачудилъ на силната вѣра у тая езичница и казалъ:

— О, жено, голѣма е твоята вѣра; нека бжде по желанието ти! Иди си спокойна — дъщеря ти е здрава!

Жената смирено се поклонила на Христа и, когато си отишла, намѣрила дъщеря си съвсемъ здрава.

Въ тоя случай Иисусъ показалъ на ученицитѣ Си, че и между езичниците, смѣтани отъ еврейтѣ за псета, има хора съ силна вѣра, която да имъ послужи за спасение.

13. Преображение.

(Мат. 16:21 — 28; 17:1 — 9; Лук. 9:28 — 36; Марк. 9:2 — 9)

Наближавалъ краятъ на Иисусовата обществена дейность. Спасителътъ чувствувалъ, че трѣбва да подготви Своитѣ ученици да разбератъ по-ясно, защо е дошелъ на земята и какво Му предстои още да извърши.

Единъ день, като пѣтували по Галилейското езеро, Иисусъ открилъ на ученицитѣ Си, че е Месия и че ще трѣбва да отиде въ Иерусалимъ, гдето ще бжде предаденъ въ рѣцетѣ на грѣшни човѣци, които ще Го мжчатъ и ще Го убиятъ, но на третия день ще възкрѣсне. Следъ това Спасителътъ предсказалъ, каква ще бжде бждещата сждба на човѣчеството: „Синъ Човѣчески ще дойде въ славата на Отца Си съ Своитѣ ангели, и тогава ще въздаде всѣкому споредъ дѣлата му.“

Тежко станало на ученицитѣ, когато чули отъ уста на самия Иисуса, че Го чакатъ страдания и смъртъ. Тѣ не могли да си обяснятъ, какъ Иисусъ, като е Богъ, не може да избѣгне страданията. Спасителътъ знаелъ, какво става въ душата имъ. И затова шесть дни следъ разговора за страданията Си, показалъ на ученицитѣ и Своята слава.

Той взелъ съ Себе Си Петра, Иакова и Иоана и се изкачилъ на планината Таворъ. Привечерь, като пристигнали на върха, Христосъ падналъ на колѣне и почналъ да се моли. Сжщото направили и ученицитѣ. Молитвата на Господа била топла и чиста; ученицитѣ, уморени отъ трудното изкачване по планината, неволно задрѣмали.

По едно време необикновена свѣтлина ги разбудила. Тѣ се стреснали, повдигнали се и видѣли, че Иисусъ стои предъ тѣхъ съ лице свѣтнало като слънце, а дрехитѣ Му—бѣли като снѣгъ. Отъ дветѣ Му страни стоели двама възрастни мже, сжщо въ блѣскава премѣна. Ученицитѣ веднага познали, че единиятъ е Моисей, а другиятъ

— пророкъ Илия. Дватама разговаряли съ Иисуса за смъртта, що Му предстои въ Иерусалимъ.

Тръпки побили ученицитѣ. А Петъръ, като не знаелъ, що да каже, почналъ да говори съ разтреперанъ гласъ: „Господи, тукъ ни е добре. Ако искашъ, да направимъ

Преображение Христово

три колиби: една за Тебе, друга за Илия и трета за Моисея.“ Още не свършилъ думитѣ си, единъ свѣтълъ облакъ ги засѣнилъ, и чулъ се гласъ изъ облака, който казалъ: **„Този е Моятъ преобиченъ Синь, въ Когото е Моето благоволение. Него слушайте!“**.

Ученицитѣ паднали на земята и не смѣли да вдигнатъ очи. Но ето нѣкой се допрѣлъ до тѣхъ и мило имъ казалъ: „Не бойте се! Станете!“ Тѣ се изправили и видѣли предъ себе си Исуса въ обикновени дрехи.

Когато се връщали отъ планината, Исусъ имъ поръчалъ да не казватъ никому това, що сж видѣли, преди да възкрѣсне отъ мрътвитѣ.

14. Христосъ и неблагодарнитѣ самаряни.

(Лук. 9 : 51 — 56)

На пѣтъ за Иерусалимъ Исусъ трѣбвало да мине презъ областъта Самария. Той изпратилъ нѣкои отъ ученицитѣ Си въ близкото самарянско село да приготвятъ мѣсто за ношуване. Но жителитѣ, като узнали, че това сж иудеи, които пжтуватъ за Иерусалимъ, не ги приели.

Иисусовитѣ ученици били страшно оскърбени отъ това незачитане. Иаковъ и Иоанъ въ гнѣва си извикали:

„Господи, искашъ ли да кажемъ да падне огнь отъ небото, та живи да ги изгори, както направи нѣкога пророкъ Илия?“

Но Спасителтъ ги успокоилъ: „Вие забравяте, на кой духъ служите. Азъ не съмъ дошелъ да погубвамъ човѣшки души, а да спасявамъ. Ние трѣбва да сѣемъ любовь и братство между хората, а не злоба и отмъщение.“

Успокоенитѣ ученици тръгнали съ Него за друго село.

15. Земнитѣ богатства и Божията воля.

(Лук. 12:13 — 31)

Веднѣжъ се приближилъ до Исуса единъ човѣкъ и Му рекълъ: „Господи, кажи на брата ми да си раздѣлимъ бащиното наследство!“

Понеже цельта, за която Исусъ дошелъ на земята, била по-важна, отколкото да разглежда тжжби и да

дѣли наследства, Той посѣветвалъ просителя да иде при сждията, а на народа казалъ:

— Не ламтете за голѣми богатства, защото истинското щастие на живота не се състои въ богатството. Колкото богатство и да натрупате на тоя свѣтъ, нищо отъ него нѣма да занесете съ себе си за вѣчния животъ.

И разказалъ следната притча:

— Имало нѣкога единъ богатъ човѣкъ. Случило се презъ годината голѣмо плодородие. Събралъ той много жито, та нѣмало где да го помѣсти. Понеже старитѣ му хамбари били малки, той си казалъ: „Ще съборя житницитѣ си и ще съградя по-голѣми, ще събера всичкитѣ си храни и богатства и ще кажа на душата си: „Яжъ, душо, пий и весели се сега, защото имашъ много блага, приготвени за много години!“ Но Богъ му рекълъ: „Безумнико, нощесъ ще ти взема душата, кому ще остане това богатство?“

— Тѣй бива съ всѣки, който не събира имане за душата си, а разпилява богатството си само за удоволствия. Не се грижете много за храна и облѣкло, а мислете, какъ да обогатите живота си съ добри дѣла. Па кой отъ васъ, като се грижи много за ядене и пиене, ще прибави къмъ ръста си единъ лактъ повече? Търсете по-рано царството на Бога и Неговата правда, и всичко останало ще ви се даде!

Десета Божия заповѣдь.

Като ни съветва да не ламтимъ за земни богатства, Иисусъ Христосъ ни предпазва и отъ другъ голѣмъ грѣхъ: да не завиждаме на чуждото добро и да не желаемъ зло на ближния си. Въ десетата заповѣдь е казано: **„Не пожелавай жената на ближния си; не пожелавай къщата му, нито слугата му, нито слугинята му, нито вола му, нито осела му, нито кое да е негово добиче—нищо отъ това, което е на ближния ти.“**

Най-голѣмъ грѣхъ противъ тая заповѣдь е **завистьта**. Тя е родила най-голѣмитѣ престѣпления въ свѣта. Завистникътъ се измъчва, когато види ближния си щастливъ, и се радва, когато го сполети беда. И затова той никому не може да стори добро.

Сърдцето на християнина трѣбва да бѣде изпълнено съ любовъ къмъ ближния, защото любовта никога не пожелава зло на другитѣ, а прави всичко, за да имъ създаде радости и да имъ помогне въ нужда.

16. Братски съвети и прощаване на обидитѣ.

(Мат. 18: 15 — 35)

Иисусъ поучавалъ ученицитѣ Си да поправятъ грѣшкитѣ на близкитѣ си съ **братски съвети**, а не да ги осждадатъ и нагрубаватъ.

— Ако сѣгрѣши противъ тебе братъ ти—казалъ Той —иди и го смѣри насаме. Ако те послуша и се поправи, спасилъ си една душа. Ако ли не послуша, пакъ не го оставяй, а вземи съ себе си единъ или двама съседи, та предъ тѣхъ го посѣветвай. Ако не послуша и тѣхъ, обади на църквата; па ако и църквата не послуша, отбѣгвай да се срѣщашъ съ него, както странишъ отъ лошитѣ хора.

Като казалъ това, Петъръ се приближилъ до Иисуса и запиталъ: „Господи, колко пѣти да прощавамъ на брата си, когато сѣгрѣши противъ мене? До седемъ пѣти ли?“ Иисусъ му отговорилъ: „Не седемъ, а седемдесетъ пѣти по седемъ.“

И, за да му поясни това, разказалъ следната притча:

— Единъ царь, като преглеждалъ смѣткитѣ на слугитѣ си, намѣрилъ, че единъ отъ тѣхъ му дължи 10,000 таланта¹⁾. И понеже слугата не можалъ да заплати тоя дългъ, царьтъ заповѣдалъ да го продадатъ заедно съ жена му и децата му и всичко, що ималъ, та да си плати дълга. Бедниятъ слуга падналъ предъ царя на колѣне и съ сълзи на очи го молилъ да почака, докле се изплати.

Царьтъ се смилилъ, освободилъ го и му опростилъ дълга. Но слугата, щомъ излѣзълъ отъ царскитѣ палати, срещналъ едного отъ другаритѣ си, който му дължалъ 100 динара²⁾, почналъ да го души и да си иска паритѣ.

¹⁾ Единъ талантъ (сребърень) = на около 8600 лв., а златень = 138,000 лв.
²⁾ Динаръ, римска сребърна монета = на около 72 ст.

Другарьтъ му падналъ на колѣне и го молѣлъ да почака. Той не искалъ и да знае, а го хвърлилъ въ тъмница, докле му се наплати.

Царьтъ се научилъ за това, повикалъ слугата си и му казалъ:

— Неблагодарнико, азъ те съжалихъ и ти простихъ всичкия дългъ, като ми се помоли. Не трѣбваше ли и ти да се смилишъ надъ другаря си, а го затвори въ тъмница? За наказание, затварямъ те още днесъ и ще те пусна, когато си изплатишъ дълга.

— Тѣй ще постъпи и Богъ съ всѣкиго отъ васъ, който не прости отъ сърдце грѣшкитѣ на приятелитѣ си.

17. Христосъ и децата.

(Лук. 18:15—17; 9:46—48; Мат. 19:13—15; 18:1—3; Марк. 10:13—16; 9:33—37)

Единъ пжтъ, като миналъ отвждъ р. Йорданъ, Исусъ седналъ да си почине. Добри майки довели децата си да ги благослови. Ученицитѣ виждали, че Исусъ е изморенъ отъ пжтя, та не пускали децата при Него.

Но Спасительтъ, Който обичалъ невиннитѣ и чисто-сърдечни деца, казалъ на ученицитѣ Си:

„Пустнете децата да дойдатъ при Мене, защото за **такива като тѣхъ** е царството Божие!“.

Децата припнали при Исуса и Го заобиколили. А Той едно прегърналъ, други цѣлуналъ, нѣкои погладилъ по главичкитѣ и ги благословилъ.

Добритѣ майки се просълзили отъ радостъ и горещо благодарили на Христа.

Другъ пжтъ Исусъ отивалъ за Капернаумъ. По пжтя ученицитѣ се препирали, кой отъ тѣхъ ще е по-голѣмъ въ царството небесно. Исусъ ги дочулъ и, щомъ отишли въ кѣщи, ги попиталъ:

— Какво си приказвахте по пжтя и за какво се препирахте?

Ученицитѣ се смутили и замълчали. Въ това време влѣзло детето на домакина. Исусъ го изправилъ предъ тѣхъ и имъ рекълъ:

— Ето най-голѣмиятъ въ царството небесно. Който се смири като това дете, той ще бжде по-голѣмъ въ

царството небесно. Който иска да бжде пръвъ, нека бжде слуга на всички. Докато не станете като това дете смирени, чисти и невинни, нѣма да влѣзете въ царството небесно. Който пъкъ съблазни едно отъ тия малкитѣ, които вѣр-

Иисусъ Христосъ благославя децата.

ватъ въ Мене, по-добре би било за него да му окачатъ водениченъ камъкъ на шията, и да го хвърлятъ въ морскитѣ дълбочини.

18. Христось и богатиятъ момъкъ.

(Мат. 19:16—26; Лук. 18:18—25; Марк. 10:17—25)

Дошелъ при Иисуса единъ богатъ момъкъ и Го запиталъ:

— Учителю благи, какво да правя, за да получа вѣченъ животъ?

— Изпълнявай Божиитѣ заповѣди! — казалъ Иисусъ.

— Кои? — попиталъ момъкътъ.

— Не убивай, не прелюбодействувай, не кради, не лъжесвидетелствувай, почитай баща си и майка си и обичай ближния си като себе си!

— Всичко това съмъ изпълнилъ досега — горделиво казалъ момъкътъ — какво още не ми достига?

— Ако искашъ да бждешъ съвършенъ — допълнилъ Христось — продай имота си, раздай паритѣ на беднитѣ и тръгни подиръ Мене.

Като чулъ тия думи, момъкътъ се замислилъ и си отишелъ натъженъ, защото му било мжчно да се раздѣли съ богатството си.

А Иисусъ казалъ на ученицитѣ Си: „Мжчно е за богатия да влѣзе въ царството небесно. По-лесно е да мине камила презъ иглени уши, отколкото богатъ да влѣзе въ царството небесно.“

Но не всички богати нѣма да влѣзатъ въ царството небесно, а ония, които не правятъ добрини и трупатъ богатство само за себе си.

19. Заговоръ противъ Христа.

(Иоан. 11:46—54)

Омразата и завистята на книжницитѣ и фарисеитѣ противъ Иисуса расла всѣки день. Учението и чудесата Му не имъ давали мира. Най-сетне тѣ свикали синедриона¹⁾ и казали: „Какво да сторимъ? Този човѣкъ прави много чудеса; ако Го оставимъ свободенъ, цѣлиятъ народъ ще повѣрва въ Него.“ Тѣ се страхували, да не би единъ день народътъ да Го провъзгласи за царь, и това да

¹⁾ Синедрионъ — върховно сѣдилище у евреитѣ.

накара римлянитѣ да се намѣсятъ въ вѣтрешнитѣ имъ работи и съвсемъ да ги зарсбятъ. Страхували се и за себе си, защото губѣли влиянието си предъ народа. Това ги много плашело, и тѣ дирѣли разни срѣдства да отстранятъ Исуса отъ обществото си, за да не вълнува повече народа. Първосвещеникъ **Каиафа** казалъ:

„По-добре е единъ човѣкъ да умре, отколкото цѣль народъ да загине въ случай на въстание.“

Всички членове на синедриона решили Исусъ да бжде убитъ. Спасителътъ узналъ това и вече не ходѣлъ явно между евреитѣ, а заминалъ за града **Ефраимъ**, гдето живѣлъ известно време съ ученицитѣ Си.

Тържествено влизане на Исуса въ Иерусалимъ.

(Мат. 21:1—17; Марк. 11:1—11; Лук. 19:29—48; Иоан. 12:12—16)

Шестъ деня преди Пасхата Исусъ тръгналъ съ ученицитѣ Си за Иерусалимъ. Като стигнали до Елеонската планина, Той седналъ да почине и казалъ на двама отъ тѣхъ: „Идете въ селото, което е насреща ни; тамъ ще намѣрите ослица и до нея младо осле. Отвържете ги и ги доведете. Ако нѣкой ви попита, защо правите това, кажете, че трѣбватъ на Господа.“

Ученицитѣ докарали ослицата и ослето, намѣтали върху тѣхъ горнитѣ си дрехи, а Исусъ възседналъ ослето и тръгналъ за Иерусалимъ. Хиляденъ народъ излѣзълъ да срещне великия Учителъ. На Исуса почнали да отдаватъ царски почести. Едни постилали дрехитѣ си по пѣтя, гдето минавалъ, други чупѣли палмови клончета и постилали пѣтя съ тѣхъ. Всички излизали насреща, кланяли се, падали на колѣне и пѣели: „**Осанна** ¹⁾ на **Давидовия Синь! Благословенъ е, Който иде въ името Господне! Осанна въ небесата!**“

Всрѣдъ голѣмото множество и тържествено пѣене Исусъ доближилъ до Иерусалимъ. Измежду голѣмата навалица народъ, който Го посрѣщалъ, имало и много фарисеи. Като Го гледали, съ какви почести пѣтува, тѣ Му казали: „Учителю, запрети на ученицитѣ Си да бунтуватъ

¹⁾ **Осанна** — еврейска дума, значи спасение.

народа!“ Иисусъ имъ отговорилъ: „Ако тѣ млькнатъ, камънитѣ ще завикатъ.“

Когато стигналъ до града, Иисусъ извикалъ съ плачевенъ гласъ: „Иерусалиме, Иерусалиме, ще настане день,

Тържествено влизане на Иисуса въ Иерусалимъ.

когато неприятелитѣ ще избиятъ децата ти, ще те разрушатъ до основи, и камъкъ върху камъкъ нѣма да остане отъ тебе!“

Въ града Христосъ най-напредъ посетилъ храма, гдето изцѣрилъ много страдалци отъ разни болести. Изъ народа

изскочили напредъ деца, наредили се около Него и високо запѣли: „Осанна на Давидовия Синь!“

А първосвещеницитѣ, като гледали всичко това, треперѣли отъ гнѣвъ и злоба, но не смѣли да Го хванатъ, както били вече решили, защото се боели отъ народа. Тѣ се приближили до Исуса и Му казали: „Чувашъ ли, що пѣятъ децата?“

— Чувамъ, — отговорилъ Христосъ — но нима вие не сте чели думитѣ на пророцитѣ: „Изъ устата на младенцитѣ и бозайницитѣ си приготвилъ хвала!“

Гонителитѣ притихнали, а Той, като благословилъ народа и децата, отишелъ съ ученицитѣ Си въ Витания

20. Невѣрието на иудеитѣ.

(Иоан. 12:37 — 50; Мат. 22:15 — 40)

Нѣколко вѣка преди Христа пророкъ Исаия предсказалъ, че ще дойде день, когато ще се роди Христосъ, ще проповѣдва открито на народа, ще прави чудеса, ще лѣкува болни, ще изгонва нечисти духове, ще утешава наскърбени и нещастни, и, при всичко това, евреитѣ нѣма да повѣрватъ, че Той е Божий Синь.

Така и станало. Евреитѣ гледали великитѣ дѣла на Исуса, но не ги виждали; слушали Неговитѣ думи, но не ги чували. Нищо свето и нищо велико не могло да засегне окаменѣлитѣ имъ сърдца. Вмѣсто да се вразумятъ, еврейскитѣ водачи все повече се озлобявали и търсѣли сгоденъ случай да Го унизятъ предъ народа.

Веднѣжъ тѣ изпратили при Исуса ученицитѣ си да Го уловятъ въ думи. Пратеницитѣ имъ се поклонили низко на Господа и почнали да Му говорятъ съ престолено смирение: „Учителю, знаемъ, че си справедливъ и не гледашъ на лице, а говоришъ винаги открито Божията правда. Кажни ни, позволено ли е да плащаме данъкъ на кесаря, или не?“

Въпросътъ билъ поставенъ хитро. Ако Исусъ отговори да, народътъ ще се оттегли отъ Него, защото мразѣлъ римската власть; ако отговори не, ще иматъ право да Го обвинятъ като бунтовникъ срещу кесаря.

Исусъ веднага разбралъ лукавството имъ и рекълъ: „Защо ме изкушавате, лицемѣри? Покажете ми монетата,

съ която плащате данъка!“ Донесли Му единъ динаръ.
 „Чий е този образъ и надписъ?“ — попиталъ Иисусъ, като
 сочелъ главата на римския императоръ, издълбана върху
 монетата. „На кесаря“ — отговорили пратеницитѣ. — „То-
 гава давайте кесаревото на кесаря, а Божието на Бога!“

„Чий е този образъ и надписъ?“ ...

Смутени отъ тоя неочакванъ отговоръ, пратеницитѣ
 на синедриона си отишли съ наведени глави.

Дошли да му задаватъ въпроси садукеи и нѣкои законници, но Иисусъ и тѣмъ отговорилъ достойно и се обърналъ да поучава народа, който Го слушалъ съ внимание и наслада.

Изобличаване на книжниците и фарисеитѣ.

(Мат. 23)

Настѣпвали последнитѣ дни отъ земния животъ на Спасителя. Враговетѣ Му, озлобени и посрамени предъ народа, всѣки день търсѣли срѣдство да се избавятъ отъ Него. Иисусъ чувствувалъ и знаелъ всичко, и тежко ставало на душата Му, като виждалъ, че оставя тия слѣпи водачи да ржководятъ и учатъ и занаяпредъ народа. Веднѣжъ Той се обърналъ къмъ народа и ученицитѣ Си и, както винаги, почналъ открито да говори:

— Въ старо време Моисей даде добъръ законъ. Сега замѣстници на Моисея сж книжниците и фарисеитѣ. Каквото ви учатъ да правите, правете, но споредъ дѣлата имъ не постѣпвайте, защото тѣ едно говорятъ, а друго вършатъ! Тѣ ви претоварватъ съ тежки заповѣди, а не помагатъ да ги изпълнявате. Тѣ вършатъ всичко не отъ доброта и благочестие, а само за да ги виждатъ хората; по гощавки и синагоги обичатъ да сѣдатъ на първи мѣста, и по тържищата всички да ги поздравляватъ и да имъ викатъ: „учителю, учителю!“ Фарисеитѣ слушали това съ злоба и се споглеждали. Никога досега Иисусъ не ги билъ изобличавалъ така остро въ тѣхно присѣствие предъ народа. Крѣвѣта имъ кипѣла отъ ядъ.

— Вие — обърналъ се Спасителятъ къмъ ученицитѣ Си — не се наричайте учители и наставници, защото единъ е вашиятъ Учителъ и Наставникъ — Христосъ. А вие всички помежду си сте братя. Който иска да бжде между васъ по-голтѣмъ, нека бжде на всички слуга; защото който се превъзнася, ще бжде унизенъ, а който се смирява, ще бжде въздигнатъ.

Намѣсто да се стреснатъ отъ обвинителнитѣ думи на Господа и да се покаятъ, книжниците и фарисеитѣ си кривѣли лицата отъ злоба. Иисусъ продължавалъ да седи на високото мѣсто и пакъ почналъ да говори. Неговото слово тоя пжтъ било като небесенъ грѣмъ.

— Горко ви, книжници и фарисеи, лицемъри, загдето затваряте царството небесно предъ човѣцитѣ, та нито вие влизате, нито други пуцате да влѣзатъ!

— Горко ви, книжници и фарисеи, лицемъри, загдето лицемърно правите дълги молитви, а ограбвате домоветѣ на вдовицитѣ!

— Горко ви, книжници и фарисеи, лицемъри, загдето обикаляте море и суша, за да придобиете единъ последователъ и, като сполучите това, правите го по-лошъ отъ васъ!

— Горко ви, водачи слѣпи! За да заобикаляте закона, който ви задължава да изпълнявате клетвитѣ си, вие измислювате такива клетви, съ които лъжете човѣцитѣ!

— Горко ви, книжници и фарисеи, лицемъри, загдето давате за храма десетъкъ отъ най-дребнитѣ градински растения, само да се покажете набожни, а изоставяте най-важното въ закона: правосъдието, милостъта и вѣрата. Комара прецеждате, а камилата гълтате!

— Горко ви, книжници и фарисеи, лицемъри, загдето чистите отвънъ чашитѣ и блюдата, а не виждате, че вътре сж пълни съ грабежъ и неправда! Вие приличате на варосани гробници, които отвънъ изглеждатъ хубави, а вътре сж пълни съ мрътвешки кости и нечистота: отвънъ се показватъ на човѣцитѣ праведни, а отвътре сте пълни съ лицемърие и беззаконие.

— Горко ви, книжници и фарисеи, лицемъри, загдето зидате хубави паметници на пророцитѣ и казвате, че, ако сте били на мѣстото на бацитѣ си, нѣмало да избивате пророцитѣ! А вие не ще паднете по-долу отъ бацитѣ си!

— Змии, рожби ехидни¹⁾, върху вашитѣ глави ще се излѣе всичката кръвъ, пролѣна на земята отъ убийството на праведния Авелъ до смъртъта на Захария, бащата на Кръстителя, когото убихте между храма и жертвеника.

Иисусъ свършилъ речъта Си и напустналъ храма. Отъ висотата, на която билъ съграденъ храмътъ, се виждалъ почти цѣлиятъ градъ. Христосъ се спрѣлъ и дълбока тжга обзела душата Му. Той не се стърпѣлъ и извикалъ:

— Иерусалиме, Иерусалиме, ти, който избивашъ пророцитѣ и съ камъни убивашъ пратенитѣ при тебе, колко пжти съмъ искалъ да събера чедата ти, както кокошка събира пилцитѣ си подъ крилетѣ, и не рачихте! Ето, Азъ

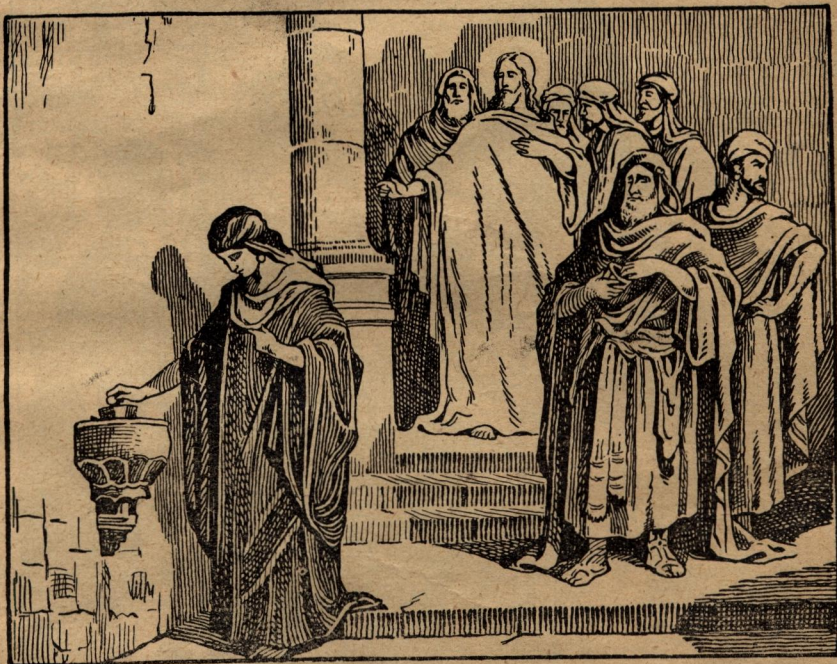
¹⁾ Ехидна — много отровна змия.

си отивамъ отъ васъ, и нѣма да Ме видите отсега натакъ, докле не кажете: „Благословенъ е идещиятъ въ името Господне.“

21. Лептата на вдовицата.

(Марк. 12:41 — 44; Лук. 21:1 — 4)

Като излизаль отъ храма, [Иисусъ се] спрѣль при вратитѣ и седналь да си почине срещу кутията, въ която

Лептата на вдовицата.

богомолцитѣ пуцали пари за беднитѣ. Минавали богаташи и пуцали голѣми суми: едни отъ доброта на сърдцето си, други — за да ги хвалятъ хората. Приближила се и една бедна вдовица, огледала се боязливо наоколо, пуствнала две лепти²⁾ и си заминала.

Като видѣль това, Иисусъ повикаль ученицитѣ Си и имъ рекъль: „Видѣхте ли тази бедна вдовица? Тя пуствна въ ковчега най-много отъ всички, защото всички пущаха отъ излишека си, а тя съ своята нѣмотия тури всичко, що имаше — цѣлата си прехрана.“

²⁾ Лепта — дребна монета около 1 стот.

Притча за талантитѣ.

(Мат. 25:14 — 29; Лук. 19:12 — 27)

Богъ е далъ на човѣка различни дарби: умъ, сила мѣдрость и т. н. У едни тѣ сж по-голѣми, у други —

Притча за талантитѣ.

по-малки. Всѣки трѣбва да се грижи да развие и усъвършенствува дарбитѣ си, за да принесе по-голъма полза на себе си и на ближнитѣ, и по-достойно да служи на Бога. За да изобрази това по-ясно, Иисусъ разказалъ следната притча:

— Единъ богатъ човѣкъ, като заминалъ за чужда страна, повикалъ слугитѣ си и имъ повѣрилъ да управляватъ имота му. На едного далъ петъ таланта, другиму — два, а на трети далъ само единъ — всѣкиму споредъ силата, и веднага отпътувалъ. Онзи, който получилъ петъ таланта — вложилъ ги въ търговия и спечелилъ още петъ. Сжщото направилъ и оня, който получилъ два таланта. Третиятъ слуга заровилъ таланта въ земята.

Следъ дълго време господарьтъ се завърналъ и поискалъ смѣтка отъ слугитѣ си. Първиятъ слуга му върналъ не само даденитѣ петъ таланта, но и спечеленитѣ петъ. Господарьтъ го повикалъ и му повѣрилъ да управлява по-голъмъ имотъ. Сжщото направилъ и съ втория слуга.

Дошелъ най-подиръ и третиятъ слуга. „Господарю, — казалъ той — зная, че си жестокъ човѣкъ: женешъ, гдето не си посѣлъ, и събирашъ, гдето не си прѣскалъ. И затова се уплашихъ, та заровихъ твоя талантъ въ земята. Заповѣдай — вземи си го!“

Господарьтъ отговорилъ: „Лукави и лениви служителю! Щомъ си знаелъ, че съмъ такъвъ, трѣбваше да внесешъ паритѣ ми на банкеритѣ, и тогава азъ щѣхъ да прибера своето съ лихвата. Вземете отъ него таланта и го дайте на оногова, който има десетъ таланта! Защото на достойния ще се придаде, а отъ недостойния ще се вземе и това, що има“ — т. е. трудолюбивиятъ ще припечелва все повече, а ленивиятъ ще загуби и това, що има.

22. Тайната вечеря.

(Мат. 26 : 1 — 5; 14 — 16; 17 — 56; Марк. 14 : 1 — 2; 12 — 50; Лук. 22 : 1 — 57; Иоан. 13 : 1 — 7)

Предаване на Христа. Първосвещеницитѣ и книжницитѣ решили да погубятъ Иисуса преди празника Пасха, защото знаели, че презъ тия свѣтли дни Той ще проповѣдва, ще извърши много чудеса и ще привлѣче цѣлия народъ на Своя страна. Но да Го уловятъ явно, не смѣли отъ народа, та искали да го премахнатъ съ нѣкаква

хитростъ. На помощъ имъ дошелъ единъ недостоенъ Христовъ ученикъ, Иуда Искариотски (отъ гр. Кариотъ). Той билъ злобенъ и завистливъ и много обичалъ паритѣ. Иуда отишелъ при първосвещеницитѣ и храмовитѣ началници и имъ казалъ: „Какво ще ми дадете, ако ви предамъ Исуса?“ Тѣ му дали тридесетъ сребърника, и той вече търсѣлъ сгодно време, за да предаде своя Учитель.

Умиване нозетѣ. Два дни преди Пасхата Исусъ билъ въ Витания. Оттукъ пратилъ Петра и Иоана въ Иерусалимъ, като имъ казалъ: „Идете въ града, и тамъ ще срещнете човѣкъ съ стомна вода. Тръгнете подиръ него, и, въ която къща той влѣзе, влѣзте и вие и попитайте домакина, где е стаята, гдето бихъ могълъ да ямъ пасхата съ ученицитѣ Си.“

Исусъ мие нозетѣ на апостолигѣ.

Ученицитѣ веднага изпълнили заповѣдта на Учителя си. Домакинътъ, като узналъ желанието на Спасителя, съ радостъ ги въвелъ въ една голѣма постлана стая, гдето ученицитѣ приготвили всичко нужно за пасхалната вечеря.

Споредъ обичая, преди ядене всички трѣбвало да си умиятъ краката. Умивалникътъ билъ готовъ, но нѣмало

слуга, а пъкъ никои отъ ученицитѣ не искалъ да мие краката на другитѣ, за да не се унизи предъ тѣхъ.

Христосъ сега искалъ да имъ даде примѣръ за най-голъмо смирение: снелъ горната си дреха, препасалъ престилка и почналъ поредъ да мие краката на всички. Дошло редъ до Петра. Той скочилъ веднага отъ мѣстото си и не искалъ да позволи на Учителя си да му мие краката. „Ако те не умия, — отговорилъ му Иисусъ — нѣма да имашъ дѣлъ съ Мене въ царството Божие.“ — „Щомъ е тѣй, не само краката, но и ржцетѣ и главата ми умий“ — отговорилъ Петръ.

Следъ това Иисусъ седналъ на трапезата и казалъ „Вие ме наричате Учителъ и Господъ, и право казвате. И тѣй, ако Азъ, вашиятъ Учителъ и Господъ, ви умихъ краката, съ това ви дадохъ примѣръ и вие да си услужвате единъ на другъ.“

Посочване предателя. Седнали да вечерятъ. Следъ кратко и тжжно мълчание Иисусъ пакъ заговорилъ:

„Истина ви казвамъ, че единъ отъ васъ ще Ме предаде.“

Ученицитѣ изтрѣпнали на мѣстата си и смутени питали:

Тайната вечеря.

„Да не съмъ Азъ, Господи?“ Иоанъ, най-обичниятъ ученикъ на Иисуса, който седѣлъ до Него, попиталъ тихо

Учителя Си, кой ще бжде Неговиятъ предателъ. Иисусъ му казалъ: „Оня, за когото ще натопя залъкъ хлѣбъ въ блюдото.“ И тутакси натопилъ залъкъ, далъ го на Иуда Искариотски и му казалъ: „Прави по-скоро това, което си намислилъ да правишъ!“

Иуда навелъ глава и веднага станалъ, наметналъ си дрехата и излѣзълъ, безъ другитѣ да разбератъ намѣренията му.

Св. причастие. Вечерята продължавала. Иисусъ взелъ хлѣбъ, благословилъ го, начупилъ го и раздалъ на ученицитѣ Си, като имъ казалъ: „**Вземете и яжте, това е Моето тѣло, което зарадъ васъ се дава за опрощаване на грѣховетѣ.**“ Сетне взелъ чаша вино, благословилъ го, далъ имъ да пиятъ и казалъ: „**Пийте отъ нея всички; това е Моята кръвъ на новия заветъ, която се пролива за васъ и за мнозина за опрощаване на грѣховетѣ. Това вършете за Мой споменъ!**“

Съ тия думи Христосъ установилъ таинството причестение.

Прощална беседа. Вечерята се свършила. Тежка скръбъ обзела душата на Иисуса. Той виждалъ, че настѣпва часътъ, въ който ще трѣбва да изпие горчивата чаша. И като изгледалъ ученицитѣ съ натжжени очи, обърналъ се къмъ тѣхъ съ следнитѣ прощални думи:

— Деца, още малко ще бжда съ васъ. Ще Ме търсите, но нѣма да Ме намѣрите, защото, кждето отивамъ Азъ, вие не можете да дойдете сега. Давамъ ви нова заповѣдь: **обичайте се единъ другъ**, както ви обикнахъ Азъ. Ако се обичате, и хората ще разбератъ, че сте Мои ученици.

Симонъ Петъръ Го запиталъ:

— „Господи, кжде отивашъ?“

— Кждето отивамъ Азъ, — казалъ Иисусъ — ти сега не можешъ да дойдешъ.

— Какъ да не мога да дойда съ Тебе, Господи? — запиталъ Петъръ — азъ съмъ готовъ душата си да полага за Тебе.

А Христосъ му отговорилъ:

— Истина ти казвамъ, че тая нощъ, преди да пропѣе пѣтелътъ, три пжти ще се отречешъ отъ Мене.“

Иисусъ продължилъ беседата Си:

— Деца Мои! Голѣма ще бжде скръбъта ви, когато се раздѣлите съ Мене, но много ще се радвате, когато

пакъ Ме видите. Сърдцето ви ще бжде препълнено отъ радость, и тая радость никой нѣма да ви отнеме. Още веднѣжъ ви казвамъ: **обичайте се единъ другъ! Най-голѣма любовь показва човѣкъ, когато се жертвува за другаря си.**

— Не скѣрбете! Нѣма да ви оставя сираци, пакъ ще дойда при васъ. Сега отивамъ при Моя Отецъ, да ви приготвя мѣсто и да Го моля да ви изпрати Светия Духъ, Който ще ви научи на всѣка истина и ще ви припомни всичко, що съмъ ви говорилъ.

— Ето вече настѣпва Моятъ часъ. Вие ще се прѣснете, а Мене ще оставите самъ. Но Азъ не съмъ самъ, защото Отецъ е съ Мене. Станете да вървимъ!

Въ Гетсиманската градина. Подиръ тоя разговоръ Иисусъ преминалъ заедно съ ученицитѣ Си Кедронския

Въ Гетсиманската градина.

потокъ и влѣзълъ въ Гетсиманската градина. Осемъ ученика останали край градината, а Петъръ, Иаковъ и Иоанъ тръгнали по-навжтре.

— Мжка притиска дуцата Ми — казалъ Иисусъ на тримата Си ученици. Поседете тукъ и бждете будни, докато се помоля; молете се и вие, да ви не сполети беда!

И като се отдалечилъ на нѣколко стѣпки отъ тѣхъ, падналъ на колѣне и горещо се молѣлъ.

— Отче Мой, ако е възможно, нека Ме отмине тая горчива чаша! Но нека бжде не както искамъ Азъ, а както Ти искашъ, Мой Небесни Отче!

И явилъ Му се ангелъ отъ небето, та подкрепялъ духа Му.

Иисусъ станалъ и отишелъ тамъ, гдето оставилъ ученицитѣ Си. Тѣ и тримата спали дълбоко. Той ги разбудилъ и казалъ: „Станете и се молете, да ви не сполети беда; защото духътъ е бодъръ, а плътта немощна.“

И пакъ отишелъ да се помоли. Молитвата на Господа била пламенна; отъ лицето Му капѣлъ кървавъ потъ.

Втори пжтъ отишелъ при ученицитѣ Си, събудилъ ги и ги запиталъ: „Защо спите?“ Тѣ не знаели, що да му отговорятъ.

Трети пжтъ падналъ Иисусъ на колѣне да се моли, и трети пжтъ отишелъ да навести ученицитѣ Си, но тѣ все още спѣли.

— Станете! — извикалъ Иисусъ — ето дойде часътъ на Моитѣ страдания; предателътъ иде.

Предателство. Сънни и съ натежнѣли клепки, ученицитѣ едва разбрали, какво имъ говори Иисусъ. Тѣ скочили уплашени и съ ужасъ видѣли, че между клонетѣ на маслиновитѣ дървета се движатъ войници и слуги съ фенери и факли, чиято свѣтлина откривала върховетѣ на копия и ножове.

Напредъ вървѣлъ Иуда. Той се приближилъ до Иисуса, цѣлуналъ Го и казалъ: „Радвай се, Учителю!“ Но хрипкавиятъ му гласъ и студеницитѣ му устни треперѣли. Иисусъ кротко го попиталъ: „Иудо, съ цѣлувка ли предавашъ Човѣшкия Синъ?“ После се обърналъ къмъ тълпата и запиталъ: „Кого търсите?“ — „Иисуса Назарянина“ — отговорили. „Азъ съмъ“ — казалъ имъ Иисусъ. Но водачитѣ на тълпата, поразени отъ величавия видъ на Христа, отстѣпили назадъ и паднали на земята. Спасителътъ отново имъ казалъ: „Азъ съмъ!“ Тѣ се опомнили.

Апостолитѣ, като видѣли, че тълпата ще грабне любимия имъ Учитель, искали да Го защитятъ съ ножоветѣ си. Петъръ замахналъ съ ножъ и отсѣкълъ ухото на единъ отъ слугитѣ. Но Иисусъ му рекълъ: „Тури ножа въ ножницата, защото който вади ножъ, отъ ножъ умира!“ И, като се допрѣлъ до ухото на слугата, тоя часъ го изцѣрилъ.

Войницитѣ хванали Иисуса, вързали Го и Го повели. Ученицитѣ се разбѣгали. Само Петъръ и Иоанъ вървѣли отдалечъ следъ тълпата, да видятъ, какво ще стане съ обичния имъ Учитель.

23. Изпълнение на Иисусовия заветъ.

Света литургия.

На Тайната вечеря Спасителтъ, следъ като установилъ великото таинство причещение, казалъ на апостолитѣ: „Това правете въ Мой споменъ.“

И тѣ изпълнили точно свещения заветъ на своя Учитель.

Следъ възнесението на Иисуса ученицитѣ и другитѣ върващи въ Иерусалимъ се събирали всѣки день на молитвени събрания, четѣли свещеното Писание, пѣли духовни пѣсни и се причестявали. Тѣй се развило онова обществено богослужение, което се нарича **литургия** (Литургия е грѣцка дума и значи обществено богослужение). Всички молитви и пѣсни отъ апостолско време се запазили изпърво чрезъ устно предание. Християнитѣ се страхували да ги изложатъ писмено, да не би да ги узнаятъ езичницитѣ и да се подиграватъ съ най-светото таинство. Но въ IV вѣкъ, когато християнството възтържествувало, **св. Василий Велики** изложилъ писмено всички молитви, пѣсни и свещени действия, които се употрѣбявали дотогава въ литургията, като прибавилъ нови молитви и правила за точното изпълнение на тая възвишена служба.

По-сетне цариградскиятъ архиепископъ **св. Иоанъ Златоустъ** направилъ малки съкращения въ Василиевата литургия, и въ тая по-къса форма тя била въведена въ всички църкви.

Светата литургия е най-важното богослужение въ християнската църква, защото въ нея се извършва таинството причещение: вървацитѣ приематъ тѣлото и кръвта на Христа подъ видъ на хлѣбъ и вино и влизатъ въ

общение съ Господа, като получаватъ душевно и тѣлесно здраве. Това се вижда отъ думитѣ на самия Спасителъ, Който казва: „Който яде Моята плътъ и пие Моята кръвъ, пребъдва въ Мене, и Азъ въ него.“

Св. Василиева литургия.

Съставителъ на тая литургия е свети Василий Велики. Той е роденъ презъ IV вѣкъ въ Кесария, главенъ градъ на областта Кападокия (Мала Азия). Детскитѣ си години прекаралъ при своята умна и благочестива баба, Макрина. Първоначално образование получилъ при баща си, просвѣтенъ адвокатъ. После разширилъ познанията си въ Цариградъ и Атина, гдето се занимавалъ съ разни науки, а най-вече съ философия и красноречие. Като завършилъ образованието си, станалъ адвокатъ и направилъ нѣколко пжтешествия изъ Сирия, Палестиня и Египетъ, гдето се запозналъ съ живота на християнскитѣ пустинници. Следъ това се отдалечилъ въ една живописна мѣстность и тукъ на спокойствие и тишина изучавалъ Светото Писание. Нуждитѣ на църквата наложили, той да бжде ржкоположенъ за свещеникъ въ родния му градъ. Тукъ проявилъ широка дейность: проповѣдвалъ всѣки день, грижелъ се за бедни и неджгави. По едно време въ Кесария настаналъ гладъ, и хранитѣ поскъпнали много. Св. Василий се обърналъ съ въодушевени речи къмъ богатитѣ и ги приканвалъ да отворятъ своитѣ житници за беднитѣ. Самъ той продалъ всичкия си имотъ и полученитѣ пари раздалъ на гладуващитѣ. Следъ нѣколко години го избрали за епископъ. Той издигналъ въ Кесария и околнитѣ мѣста болници, приюти и страноприемници. Починалъ отъ преумора на 49 години.

Св. Василий Велики е бележитъ писателъ. Написалъ е много съчинения, въ които разяснява християнското учение. Една отъ голѣмитѣ му заслуги е съставената отъ него литургия.

Литургията на св. Василия Велики е съкращение на друга, по-пространна литургия, съставена отъ ап. Иакова, но ненаписана. Тя е продължителна и много тържествена литургия; много възвишени сж особно молитвитѣ, които тайно чете свещеникътъ преди осветяване на дароветѣ. Тѣ сж продължителни, затова и пѣснитѣ сж провлѣчени и се пѣятъ бавно.

Литургията на св. Василия Велики се извършва десет пжти презъ годината, а именно: въ деня, който предхожда Рождество и Богоявление, въ деня на св. Василия, въ недѣлнитѣ дни на великия постъ (освенъ Врѣбница), на великия четвъртъкъ и великата сжбота.

24. Литургията на св. Иоанъ Златоустъ.

Св. Иоанъ Златоустъ.

Св. Иоанъ Златоустъ, чиято литургия се служи постоянно въ православната църква, живѣлъ въ IV вѣкъ. Родомъ билъ отъ гр. Антиохия, възпитанъ отъ майка вдовица. Получилъ блѣскаво свѣтско и духовно образование. Живѣлъ известно време въ пустинята, и тамъ съ постъ, молитва и изучване Свещеното Писание се приготвилъ за пастирско служене. Отпосле билъ свещеникъ въ родния си градъ, архиепископъ въ Цариградъ, гдето се прославилъ като извънредно красноречивъ проповѣдникъ, за което билъ нареченъ **Златоустъ**.

Както много добри и велики люде, така и св. Иоанъ Златоустъ ималъ силни и люти врагове, които не могли да го търпятъ, загдето съ смѣлата си речъ бичувалъ развалата у народа, неправдитѣ на първенцитѣ, а особено императрицата Евдоксия, заради нейната алчностъ за богатство. Той билъ несправедливо сваленъ отъ архиепископския престолъ и пратенъ на заточение, гдето починалъ въ 407 година. Него, както и св. Василия Велики, светата църква почита и величае като „вселенски учители“.

Въ Златоустовата литургия различаваме три части: 1) **проскомидия**, 2) **литургия на оглашенитѣ** и 3) **литургия на вѣрнитѣ**.

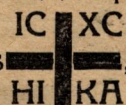
1. Проскомидия.

Първата часть на литургията се нарича **проскомидия** — грѣцка дума, която на български значи **приносъ**. Нарича се тъй, защото сочи времето, когато Спасительтъ се е готвѣлъ да се принесе жертва за спасение на човѣчеството, и защото първитѣ християни носѣли въ църквата хлѣбъ и вино за таинството причещение.

Тая частъ отъ литургията се извършва на жертвеника, гдето има приготвено чисто червено вино, вода и просфори—необходимитѣ вещества за светото таинство.

Преди да пристъпи до жертвеника, свещеникътъ отива предъ царскитѣ врата, помолва се на Бога да го подкрепи при службата, цѣлува иконитѣ и съ поклонъ изпросва отъ християнитѣ прощка. Следъ това влиза въ олтара, облича се въ свещени одежди, измива си ржцетѣ и пристъпва къмъ жертвеника.

Отъ срѣдата на първата просфора свещеникътъ изрѣзва съ копието една кубическа частица, наречена **агнецъ**.

Тя има изобразенъ кръстъ съ думитѣ , т. е. Иисусъ

Христосъ побеждава — и се вади въ честь и поменъ на Иисуса Христа, Който като невинно агне пострада на кръста и се принесе жертва за човѣшкитѣ грѣхове. Агнецътъ се слага на дискаса, обрѣща се, надрѣзва се на кръстъ и пакъ се обрѣща и се пробожда съ копието отъ дѣсна страна за споменъ, че Иисусъ Христосъ билъ прободенъ въ ребрата, подиръ което въ потира се налива потрѣбното количество вино, размѣсено съ вода. Отъ сжщата, или отъ други просфори, се изваждатъ дребни тригълни частици въ честь на майката Божия и светцитѣ, за здравето на живитѣ и за успокояване душитѣ на умрѣлитѣ.

Надъ изрѣзанитѣ частици свещеникътъ слага звездичата, покрива дискаса и потира съ покровцитѣ, прикадява ги три пжти и чете молитви, съ които моли Бога да приеме поднесенитѣ дарове за опрощаване грѣховетѣ на тия, които сж ги донесли.

2. Литургия на оглашенитѣ.

Втората частъ на литургията се нарича **литургия на оглашенитѣ**. Нарича се тъй, защото въ старо време при нейното извършване се позволявало да присжтствуватъ и оглашенитѣ¹⁾. Тя започва съ възгласа на свещеника:

Благословѣно царство Отца и Сына и Святаго Дѣха нынѣ и присно и во вѣки вѣковъ, на който възгласъ пѣвцитѣ отговарятъ: **Аминъ**. Следъ това се произнася великата ектения,

¹⁾ **Оглашени** се наричали въ първитѣ християнски времена лицата, които се готвѣли да станатъ членове на църквата, но не били още кръстени.

въ която свещеникътъ моли Бога да надари съ духовни и тѣлесни блага християнитѣ, а най-вече да дарува миръ и любовъ помежду имъ. Молитвитѣ и пѣснитѣ по-нататкъ ни напомнятъ събитията отъ въплътяването на Иисуса Христа до Неговитѣ страдания.

Най-важниятъ моментъ въ тая часть на литургията е **малкиятъ входъ**. Той се извършва тъй: свещеникътъ взема отъ престола Евангелието, излиза съ него изъ севернитѣ врата, спира се всрѣдъ храма и гласно изговаря: *Премѣдростъ прѣсти*, т. е. внимателно слушайте мѣдростта, която се открива въ Евангелието. Следъ това влиза въ олтара и слага Евангелието на предишното му мѣсто. Малкиятъ входъ наумява на християнитѣ първото излизане на Иисуса Христа между хората на проповѣдь. Затова веднага подиръ входа християнитѣ се приканватъ да се поклонятъ на Иисуса и да викнатъ заедно съ пѣвцитѣ:

Прїидїте поклонїмса и припадѣмъ ко Христѣ.

Апостолъ и Евангелие. Скоро следъ това се пѣе **Свѣтїи Бѣже**, подиръ което се чете Апостолъ и Евангелие. Съ пѣенето **Свѣтїи Бѣже** се възпѣва светостъта на Св. Троица и се напомня на християнитѣ да бждатъ свети, както е светъ Небесниятъ Отецъ. Четивата отъ Апостола и Евангелието сж подобрани тъй, че да наумяватъ нѣщо изъ живота на светеца, който се празнува, или да се намиратъ въ връзка съ священото събитие, което се чувствува тоя день. При четене на Евангелието всички християни сж длъжни да стоятъ въ църква съ най-голъмо благоговение, като знаятъ, че слушатъ евангелскитѣ думи, излѣзли изъ устата на самия Спасителъ.

Подиръ Евангелието свещеникътъ произнася молитви, съ които моли Бога да се смили надъ оглашенитѣ, да ги научи на истината, да имъ открие евангелието на правдата и да ги направи истински чеда на Своята църква. Днесъ, понеже нѣма оглашени, тия думи се отнасятъ до грѣшнитѣ и до ония, които по животъ не сж истински християни и не сж достойни да присѣтствуватъ при извършване на таинството причещение.

Следъ това свещеникътъ гласно казва: **Слицы оглашенїи изыдїте** (Всички оглашени да излѣзатъ).

Съ тия думи се свършва литургията на оглашенитѣ.

3. Литургия на вѣрнитѣ.

Тая часть на литургията ни науява Тайната вечеря на Иисуса Христа, Неговитѣ страдания, смъртъ, погребение, възкресение, възнесение и второ идване на земята.

Тя започва съ молитви, въ които свещеникътъ тихо се моли на Бога да го подкрепи, за да извърши достойно литургията зарадъ доброто на вѣрнитѣ. Следъ това царскитѣ врата се отварятъ и пѣвцитѣ запѣватъ тържествената херувимска пѣсень:

Иже херувимы, тайно ѡбразъюще и животворящей Троицѣ трисвѣтѣю пѣснь припѣвающе, всѣкое нынѣ житейское ѡтложимъ попеченіе.

Ико да Царѣ всѣхъ подимемъ, ангельскими невидимъ дорносима чинми. Аллилуѣа.

Ние, които таинствено изобразяваме херувимитѣ и възпѣваме трисветата пѣсень на Животворящата Троица, нека сега оставимъ на страна всички земни грижи, за да посрещнемъ Царя на всички, Когото ангелитѣ невидимо тържествено придружаватъ. Алилуйя. (Хвалете Бога).

Великиятъ входъ. Тая пѣсень се прекъсва въ срѣдата, за да се извърши **великиятъ входъ**. Свещеникътъ отива при жертвеника, взема въ дѣсна рѣка потира, а въ лѣва — дискаса и излиза изъ севернитѣ врата, като предъ него върви свещенослужителъ съ запаленъ свѣтилникъ. После минава между богомолцитѣ, които стоятъ съ наведени глави или колѣничатъ, и се моли съ високъ гласъ да спомене Богъ въ царството Си всички православни християни, живи и умрѣли. Следъ това влиза презъ царскитѣ врата въ олтара и слага върху антиминоса дискаса и потира. Царскитѣ врата се затварятъ, завесата се спуска, и пѣвцитѣ довършватъ херувимската пѣсень.

Това пренасяне на светитѣ дарове отъ жертвеника на престола се нарича **великъ входъ** или **прѣносъ**. Той изобразява Спасителевото отиване на Голгота, а поставянето на св. дарове на престола означава полагането на Иисуса Христа въ гроба. Затварянето на царскитѣ врата и спускането на завесата напомня погребението и поставяне стража на гроба.

При тоя трогателенъ моментъ, който изобразява найтежкитѣ минути отъ живота на Спасителя, пѣвцитѣ не

пѣятъ, и християнитѣ пазятъ гробно мълчание, тъй както се мълчи при мрътвецъ.

Осветяване на дароветѣ. Настѣпва най-важната частъ отъ литургията: осветяване на дароветѣ. Въ всички молитви и пѣсни, които се четатъ и пѣятъ преди това, свещеникътъ моли Бога да подкрепи вѣрващитѣ съ духовна сила, та достойно да приематъ таинствената жертва. Самитѣ пъкъ християни приканва да слушатъ съ внимание, да се помирятъ мислено въ душата си съ всички, та съ спокоенъ духъ да принесатъ жертва на Бога милостъта и любовта си къмъ своитѣ близки.

Откакъ приготи по тоя начинъ християнитѣ, свещеникътъ пристѣпва къмъ самото осветяване на дароветѣ, като предварително спомня за отредената отъ Господа Тайна вечеря и произнася гласно Спасителевитѣ думи: **Вземете и яжте; това е Моето тѣло, което за васъ се ломи, за прощка на грѣховетѣ.** А следъ това: **Пийте отъ нея (тая чаша) всички; това е Моята кръвь на новия заветъ, която зарадъ васъ и зарадъ мнозина се пролива за прощка на грѣховетѣ.**

Подиръ това свещеникътъ съ скръстени рѣце вдига потира и диска надъ престола и високо казва:

Твоѡ ѿ твоиухъ тебѣ приносѣще ѿ всѣухъ и за всѣ.

т. е. Твои сж дароветѣ, Господи! Ние Ти ги принасяме като жертва отъ всички хора за всички Твои добрини. А пѣвцитѣ пѣятъ: Тебе възпѣваме, Тебе благославяме, на Тебе благодаримъ, Господи, и Ти се молимъ, Боже нашъ!

Когато се пѣе тая пѣсенъ, свещеникътъ вдига рѣце нагоре, изпросва Св. Духъ надъ себе си и надъ дароветѣ и моли Бога да направи хлѣба истинско тѣло Христово, а виното—истинска Христова кръвь.

Въ тая тържествена минута става осветяване на дароветѣ, т. е. хлѣбътъ и виното таинствено се превръщатъ въ тѣло и кръвь Христови.

Подиръ това свещеникътъ пада на колѣне предъ осветенитѣ вече дарове и моли Бога да послужатъ тѣ на участниците не за осжждане, а за прощаване на грѣховетѣ.

Съ осветенитѣ дарове най-напредъ се причестява свещеникътъ, а следъ това християнитѣ, които той приканва съ думитѣ:

Со страхомъ Божіимъ, вѣрою и любовію пристѣпите, т. е. Съ страхъ Божий, съ вѣра и любовь пристѣпете!

Понеже християнитѣ се причестяватъ обикновено презъ поститѣ, то въ другитѣ дни, когато се извършва литургия, свещеникътъ имъ раздава само **анафора**, т. е. малки кжчета отъ просфоритѣ, отъ които е изваденъ агнецътъ и другитѣ частици за причастието.

25. Литургията на по-рано осветенитѣ дарове.

Тая литургия води началото си още отъ първитѣ християнски времена, но писмено била изложена въ VI в. отъ папа Григорий Двоесловъ.

Тя се служи обикновено въ срѣда и петъкъ на великия постъ и първитѣ три деня на страстната седмица. Отредена е за облекчение на ония християни, които желаятъ да се причестятъ презъ тия дни, въ които не може да се служи пълна, тържествена литургия, защото сж дни на постъ и покаяние.

Дароветѣ на тая литургия се приготвятъ и осветяватъ на по-предишна, Златоустова или Василиева, литургия.

Вмѣсто **Иже херувимы** се пѣе хубавата царствена пѣсень:

<p>Нѣинѣ силы небесныя с'нами невидимо слѣжатъ; се во вхѣдитъ Царь славы. Се жертва тайная совершена дорѣнител. Вѣрою и любовію пристѣпимъ да причастници жизни вѣчныя вѣдемъ. Аллилуѣя.</p>	<p>Сега небеснитѣ сили невидимо служатъ съ насъ; ето влиза Царьтъ на славата, ето таинствената жертва, вече извършена, се носи тържествено. Нека пристѣпимъ съ вѣра и любовь, за да станемъ участници въ вѣчния животъ. Алилуйя.</p>
--	--

Най-хубави моменти въ тая литургия сж пѣенето на трогателната пѣсень: Да испрѣвител молитва мол. . . и таинственото минаване на великия входъ, когато всички християни падатъ на колѣне съ лица наведени къмъ земята.

Великиятъ входъ става мълкомъ. Свещеникътъ тихо пристѣпва и не минава презъ срѣдата на храма, както при други литургии, а обикаля само по солеята и внася осветенитѣ дарове презъ царскитѣ врата въ олтара.

Въ края на литургията свещеникътъ чете молитва, въ която моли Бога да ни помогне да изкараме великия постъ, та достойно да се поклонимъ на Христовото възкресение.

Утринна и вечерня.

Въ църквата се извършва всѣка сутринь и вечерь особенъ видъ богослужение: **утринна** и **вечерня**.

Утринна е богослужението, което се извършва сутринь. Въ молитвитѣ, които се четатъ на утринната, ние благодаримъ на Бога за спокойно прекараната нощъ и осветяваме съ тѣхъ началото на новия день.

Утринната ни напомня Христовото дохаждане на земята—затова се пѣе и хвалебната ангелска пѣсенъ: „Слава на Бога въ висинитѣ, миръ на земята, благоволение между човѣцитѣ.“ Тя ни напомня тѣй сжщо и първото явяване на Христа следъ възкресението Му.

Вечернята е богослужение, което се извършва между 4—5 часа сл. обѣдъ. Въ него ние изказваме благодарността си на Бога за всички добрини, които ни е направилъ презъ изминатия день, молимъ Го да ни прости извършенитѣ презъ деня грѣхове и да ни пази отъ лоши мисли презъ настѣпващата нощъ. На вечернята, между другото, се чете и тържественитѣ 103 псаломъ, въ който се разкрива величието на Твореца; четатъ се сжщо молитви и се пѣятъ пѣсни, въ които се рисува животътъ на светеца, когото църквата празнува на другия день.

Вечерното богослужение ни сочи времето преди дохождането на Христа, когато човѣчеството е тънѣло въ духовенъ мракъ, разпрѣснатъ отъ лжчитѣ на Иисусовото учение.

Съдържание.

	Стр.
1. Иисусъ и Неговото божествено учение за живота на хората	3
2. Силата на вѣрата и молитвата. Изцѣряване въ Витезда. Изцѣряване сина на единъ царедворецъ. Изцѣряване болна жена. Възкресяване на Иаировата дъщеря	6
3. Учението на Иисуса Христа за сѣботния день. Четвърта Божия заповѣдь	9
4. Христосъ и фарисеитѣ. Първитѣ противници на Иисуса. Фарисеитѣ искать знакъ отъ небето	11
5. Родителитѣ на Иисуса и волята на Небесния Баща. Пета Божия заповѣдь	12
6. Христосъ укротява бурята	13
7. Подготовка на апостолитѣ за обществена работа	15
8. Смъртъта на Иоана Кръстителя	16
9. Увеличаване слушателитѣ и ученицитѣ на Иисуса Христа	18
10. Чудо въ пустинята. Хлѣбътъ на живота и учението за възкресението	19
11. Човѣшки обичаи и Божиятъ законъ	21
12. Хананейката и нейната силна вѣра	22
13. Преображение	23
14. Христосъ и неблагодарнитѣ самаряни	25
15. Земнитѣ богатства и Божията воля. Десета Божия заповѣдь	25
16. Братски съвети и прощаване на обидитѣ	27
17. Христосъ и децата	28
18. Христосъ и богатиятъ момъкъ	30
19. Заговоръ противъ Христа. Тържествено влизане на Иисуса въ Иерусалимъ	30
20. Невѣрието на иудеитѣ. Изобличаване на книжницитѣ и фарисеитѣ	33
21. Лептата на вдовицата. Притча за талантитѣ	37
22. Тайната вечеря. Предаване на Христа	39
23. Изпълнение на Иисусовия заветъ. Света литургия. Св. Василиева литургия	45
24. Литургията на св. Иоанъ Златоустъ	47
25. Литургията на по-рано осветенитѣ дарове. Утринна и вечерня	52

81

ЦЕНА 7 ЛЕВА